

**Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
Štátny archív v Prešove**

CIRKEVNÉ FONDY
16. storočie – 1952

Združený inventár

Mgr. Viera Verdonová
Mgr. Alena Mišíková, PhD.

Prešov 2024

Úvod

V rokoch 1995 – 1996 vypracovala Mgr. Viera Verdonová, pracovníčka Štátneho archívu v Prešove združený inventár, ktorým sprístupnila osem menších cirkevných archívnych fondov. Boli to – Františkáni v Prešove, Františkáni v Nižnej Šebastovej, Redemptoristi v Michalovciach, Gréckokatolícky farský úrad v Okružnej, Gréckokatolícky farský úrad v Cigeľke, Gréckokatolícky farský úrad v Petrovej, Gréckokatolícky farský úrad v Litmanovej a Rímskokatolícky farský úrad v Lipovciach a šesť archívnych dokumentov označených ako Dodatky, ktoré nepatrili k predchádzajúcim archívnym fondom. Ku každému fondu vypracovala osobitný úvod. Spolu to bolo 34 škatúl archívnych dokumentov v časovom rozpätí od 16. storočia do roku 1951.¹

V roku 1997 vypracovala inventár aj k archívnemu fondu Piaristi v Sabinove.²

V roku 2014 prevzal Štátny archív v Prešove od Obecného úradu v Terni archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti gréckokatolíckych farností v Hradisku a Geraltove. Časť z nich uložená v troch škatuliach bola zaradená do novovzniknutého archívneho fondu Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku.

V roku 2016 boli zo Štátneho archívu v Prešove do jeho dvoch pracovísk delimitované tri cirkevné archívne fondy uložené v piatich škatuliach. Gréckokatolícky farský úrad v Cigeľke a Gréckokatolícky farský úrad v Petrovej do pracoviska Archív Bardejov a Gréckokatolícky farský úrad v Litmanovej do pracoviska Archív Stará Ľubovňa.

V roku 2023 boli z fondu Šarišská župa vyčlenené tri archívne dokumenty pochádzajúce z činnosti rímskokatolíckej farnosti v Krivanoch, ktoré boli uložené do jednej škatule a zaradené do novovzniknutého archívneho fondu Rímskokatolícky farský úrad v Krivanoch.

Kvôli uvedeným zmenám sa v roku 2024 pristúpilo k reinventarizácii cirkevných fondov, počas ktorej vznikli ďalšie tri cirkevné archívne fondy. Boli to – fond Františkáni v Košiciach, vyčlenený z fondu Františkáni v Nižnej Šebastovej, Gréckokatolícky farský úrad v Geraltove, vyčlenený z fondu Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku a Gréckokatolícky farský úrad v Ruskej Novej Vsi.

Archívne dokumenty z Dodatkov boli zaradené do týchto archívnych fondov:

Inv. č. 1 Listina cisára Františka Jozefa I. Viktorovi Ladoméřskemu (Ladoméřszky) z roku 1865, v ktorej ho menuje za kanonika Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove do fondu Gréckokatolícky farský úrad v Okružnej, Inv. č. 6.

¹ VERDONOVÁ, Viera. *Cirkevné fondy, 16. storočie – 1951. Združený inventár*. Prešov : 1996.

² VERDONOVÁ, Viera. *Piaristi v Sabinove. Inventár*. Prešov : 1997.

Inv. č. 2 Dišpenz prešovského gréckokatolíckeho biskupa Gregora Tarkoviča na uzavretie manželstva z roku 1833 adresovaný gréckokatolíckemu farárovi v Štefurove do fondu Gréckokatolícky farský úrad v Geraltove, Inv. č. 2.

Inv. č. 3 Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Ruskej Novej Vsi z rokov 1849 – 1874 do fondu Gréckokatolícky farský úrad v Ruskej Novej Vsi, Inv. č. 1.

Inv. č. 4 Protokol gréckokatolíckeho farského úradu v Litmanovej obsahujúci nariadenia biskupa a odpisy cirkevnej korešpondencie z rokov 1787 – 1816 bol delimitovaný do pracoviska Archív Stará Ľubovňa, do fondu Gréckokatolícky farský úrad v Litmanovej.

Inv. č. 5 Kronika kláštora redemptoristov v Starých Horách, xerokópia z rokov 1941 – 1946 bola zaradená do fondu Redemptoristi v Michalovciach, Inv. č. 13.

Inv. č. 6 Plán rímskokatolíckeho kostola v Sedliciach z roku 1844 bol zaradený do fondu Rod Druget (Drugeth) z Humenného, Inv. č. 687/7.

V upravenom združenom inventári je zaradených desať archívnych fondov. Sú to – Františkáni v Prešove, Františkáni v Nižnej Šebastovej, Františkáni v Košiciach, Redemptoristi v Michalovciach, Gréckokatolícky farský úrad v Geraltove, Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku, Gréckokatolícky farský úrad v Okružnej, Gréckokatolícky farský úrad v Ruskej Novej Vsi, Rímskokatolícky farský úrad v Krivanoch a Rímskokatolícky farský úrad v Lipovciach.

Ku každému fondu je vypracovaný osobitný úvod. Spolu je to 37 škatúl archívnych dokumentov v časovom rozpätí od 16. storočia do roku 1952. Písomnosti sú písané prevažne v latinskom, maďarskom, čiastočne nemeckom, cirkevnoslovanskom, ruskom, ojedinele aj slovenskom jazyku. Sú to predovšetkým dejiny jednotlivých reholí, liturgické knihy, cirkevné nariadenia, korešpondencia duchovných s cirkevnými a svetskými inštitúciami, účtovné knihy, albumy a fotografie.

Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín a dejín rehoľných spoločenstiev a farností na východnom Slovensku v novoveku.

K vyhľadaniu archívnych dokumentov na štúdium je potrebné do žiadanky uviesť inventárne číslo a číslo škatule.

Reinvertarizáciu uskutočnila a združený inventár v roku 2024 upravila Mgr. Alena Mišíková, PhD.

Zoznam použitých skratiek

cm	- centimeter
č.	- číslo
dr.	- doktor
Inv. č.	- inventárne číslo
ks	- kusov
lat.	- latinský jazyk
maď.	- maďarský jazyk
nem.	- nemecký jazyk
pap.	- papier, papierová väzba knihy
pkož.	- polokožená väzba knihy
pplát.	- poloplátaná väzba knihy
rus.	- ruský jazyk
slov.	- slovenský jazyk
str.	- strana
sv.	- svätý

Združený inventár

FRANTIŠKÁNI V PREŠOVE
1551 – 1949

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Františkáni sú rehoľou rímskokatolíckej cirkvi, ktorú založil František z Assisi. V roku 1223 bola potvrdená pápežom. Mala tri zložky: mužskú, ženskú – klarisky a rád laikov – terciári. V roku 1517 pápež rozdelil rád na prísnych minoritov – observantov a miernejších konventuálov. V roku 1528 sa od nich oddelili kapucíni. Františkáni pôsobili najmä v mestách, medzi chudobnými, patrili medzi takzvané žobravé rády. Venovali sa kazateľstvu a vyučovaniu na školách. Každý kláštor mal predstaveného – gvardiána, každá krajina bola podriadená provinciálovi, celé bratstvo generálovi a celý rád kardinálovi ustanovenému pápežom.³

Do Uhorska prišli františkáni v roku 1228. Usadzovali sa vo významnejších mestách. Pred tatárskym vpádom sídlili v Bratislave, Trnave a Nitre. Do konca stredoveku vzniklo na území Slovenska 19 františkánskych kláštorov. V dôsledku reformácie sa ich počet znižoval.⁴

Počas rekatolizácie sa františkáni v roku 1634 usídlili aj v Nižnej Šebastovej. Snažili sa dostať do Prešova, aby slúžili bohoslužby katolíkom, ktorí zostali v meste. Rozhodnutím panovníka Leopolda I. z roku 1661 získali kláštor s kostolom, ktorý predtým patril karmelitánom. Usadili sa v ňom až v roku 1673, po obsadení mesta cisárskym vojskom v roku 1671, a hneď sa pustili do jeho rekonštrukcie. V meste zotrvali aj počas posledných dvoch protihabsburských povstaní. Po ich skončení dali kostol s kláštorom prestavať v ranobarokovom slohu. Františkáni boli jediným cirkevným rádom v Prešove, ktorý pretrval aj jozefínske reformy a existoval aj v nasledujúcom období.⁵ V roku 1944 bol kláštor s kostolom poškodený pri bombardovaní Prešova.⁶ V apríli a máji 1950 v rámci tzv. Akcie K1 a K2 bola aj františkánska rehoľa zlikvidovaná a rehoľníci odvedení. K obnoveniu pôsobenia reholí došlo až po roku 1989. Františkáni sa do Prešova vrátili v roku 1990.⁷

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Z činnosti prešovských františkánov sa zachovalo len malé množstvo písomností, preto nie je možné zistiť spôsob ich usporiadania u pôvodcu, ani mená archivárov. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove kláštora v Prešove (dnes na Františkánskom námestí 2).

³ *Lexikón slovenských dejín*. Bratislava : 1997, s. 211-212. VERDONOVÁ, Viera. *Cirkevné fondy, 16. storočie – 1951. Združený inventár*. Prešov : 1996, s. 4-5.

⁴ *Lexikón*, s. 211-212.

⁵ KÓNYA, Peter. *Dejiny Prešova I*. Prešov : 2017, s. 411, 412, 415, 515.

⁶ Štátny archív v Prešove, fond Františkáni v Prešove, Inventárne číslo 10.

⁷ PELLOVÁ, Daniela. *Františkáni v Prešove. Opis archívneho fondu*. Prešov : 2019, s. 2.

Po zlikvidovaní františkánskej rehole v Prešove v roku 1950 a skonfiškovaní majetku mala kláštorňú knižnicu a archív prevziať Univerzitná knižnica v Bratislave. Pravdepodobne vtedy sa ich písomnosti dostali do Slovenského múzea v Bratislave. Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti prešovských františkánov 6. marca 1956 pod prírastkovým číslom 4 od bývalého pracovníka Krajského múzea v Prešove. Ďalšiu časť prevzal 16. apríla 1960 pod prírastkovým číslom 4a od toho istého pána, vtedy pracovníka Slovenského múzea v Bratislave. Archívny fond má číslo 22679.

Dňa 6. mája 1994 bola medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Odborom archívniectva a spisovej služby a Provincialátom rehole františkánov na Slovensku so sídlom v Bratislave uzavretá depozitná zmluva č. sp. 94/314 – DA3, na základe ktorej je fond uložený v Štátnom archíve v Prešove ako depozit.⁸

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1551 – 1949. Fyzický stav archívnych dokumentov je dobrý, nie sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond spisy a fotografie. Uložené sú v dvoch archívnych škatuliach. Spisy obsahujú predovšetkým obežníky a výnosy cirkevných inštitúcií, cirkevné nariadenia, korešpondenciu gvardiána, majetkovoprávne záležitosti kláštora, nadácie, testamenty a účtovné doklady. Na konci fondu je zaradený album fotografií františkánov. Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo, lebo ide o zlomok písomností. Inventárnou jednotkou je jeden spis a jeden album fotografií. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín a dejín rehoľných spoločenstiev na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom, maďarskom, nemeckom a slovenskom jazyku.

⁸ PELLOVÁ, Daniela. *Františkáni v Prešove. Opis archívneho fondu*. Prešov : 2019, s. 2.

Spisy

1	1831 – 1946	1
	Obežníky a výnosy cirkevných inštitúcií – Provincialátu sv. Salvatora v Uhorsku; Provincialátu sv. Cyrila a Metoda v Chorvátsku a sv. Salvatora na Slovensku; košického biskupa Jozefa; biskupa Jozefa Čárskeho o vyučovaní náboženstva; o úprave poľnohospodárskych pomerov (32).	
2	1924 – 1933	
	Cirkevné nariadenia Provincialátu rádu sv. Františka v Bratislave podpísané ministrom provinciálom Mansuetom Olšovskym určené predstaveným kláštorov (109).	
3	1716 – 1950	
	Korešpondencia gvardiána a predstavených františkánskeho kláštora s cirkevnými a svetskými inštitúciami – mestskou radou v Prešove; župným súdom, košickým biskupom Ignácom; košickým finančným riaditeľstvom; ministerstvom pre cirkev a osvetu v Budapešti; kapitulárnym vikárom; Provincialátom sv. Salvatora v Uhorsku v Budapešti; ministrom provinciálom; hlavným banským úradom v Solivare; štátnym zastupiteľstvom v Prešove; Provincialátom rádu sv. Františka na Slovensku v Bratislave; hlavným štátnym zastupiteľstvom v Košiciach; mestskou radou v Prešove; rímskokatolíckym farským úradom v Krompachoch, Berehove a inými; advokátom dr. Antonom Csarnogurszkým v Prešove; o zájazde rehoľníkov na sv. Kopeček pri Olomouci; súkromná korešpondencia gvardiána; korešpondencia Bruna Böhma – komisára svätej zeme v Prešove (137).	
4	1892	
	Záznamy zo zasadnutia mestskej rady v Prešove týkajúce sa nemocnice, cintorína a chudobinca (4).	
5	1611 – 1948	
	Súdne záležitosti, majetkovoprávne záležitosti súdnej stolice Šarišskej župy, neskôr Okresného súdu v Prešove dané na vedomie predstavenstvu kláštora. Nájomné zmluvy, kúpnopredajné zmluvy, zápisy do pozemkovej knihy týkajúce sa františkánskeho kláštora v Prešove, dokumenty dr. Antona Vargu (70).	
6	1611 – 1947	1
	Fundácie, cirkevné základiny pre františkánsky kláštor v Prešove – Anton Ghillányi; rodina Ghillányi; Anna Zrelak z USA a iné (196).	
7	1831 – 1932	2
	Testamenty, odpisy a výťahy, pozostalosti, z ktorých plynú finančné čiastky pre cirkev a františkánsky kláštor a kostol v Prešove; výťahy	

z pozostalostných zápisníc Andreja Drobňáka a Anny Dobranskej spísaných verejným notárom v Prešove (90).

8	1737 – 1872
Obligácie a kvitancie (23).	2
9	1551 – 1810
Písomnosti rodiny Stankai (Sztankay) zo Stankoviec – súdne a sporné záležitosti, majetkovoprávne záležitosti, predvolania na súd a iné (83).	
10	1871 – 1949
Daňové záležitosti – prípisy Daňového úradu, potravná daň; výťahy zo zápisníc zo zasadaní mestského zastupiteľstva v Prešove týkajúce sa výmerov za vodu; odvolania proti platobnému príkazu, nedoplatkov; ponuka na opravu kláštora a podpory pri oprave kostola a kláštora; výkaz platieb prevedených v rámci obnovy kostola a kláštora; finančná podpora Okresného národného výboru (35).	
11	1863 – 1944
Účtovné doklady – potvrdenia, rozpočty; účty firiem a súkromníkov za vykonané práce a dodaný materiál; Živnostenská banka v Košiciach; Stavebný a poštový úrad v Prešove; potvrdenky o zaplatení; vyúčtovania (125).	
12	1831 – 1949
Rímskokatolícky konvikt v Prešove – zriadenie konviktu, nájomné zmluvy, oprava domového katastra, účty za materiál a práce; prístavba internátnej budovy; poštátnenie konviktu; úver – berný úrad; nadačné miesta v konvikte pre synov štátnych lesných zamestnancov (101).	
13	(1575) 1773 – 1946
Rôzne – odpis listiny z roku 1575 vyhotovený pre rodinu Simona Kazza v roku 1773; prípis Štátnej miestodržiteľskej kancelárie v Košiciach z roku 1857; nájomná zmluva z roku 1874; cirkevná rozprava nedatovaná; protest veriacich proti preloženiu duchovného z Nového Mesta nad Váhom do Pušoviec z roku 1892; služba pri cirkevných sprievodoch z roku 1931; suspendovanie katechetu Juraja Duraja z roku 1932; oznámenie o vydávaní časopisu „Armáda sv. Kríža“ z roku 1941; bohoslužby pre študentov stredných škôl z roku 1946 (22).	
14	19. – 20. storočie
Album fotografií františkánov (46 ks, číslo 41 chýba)	

FRANTIŠKÁNI V NIŽNEJ ŠEBASTOVEJ

1642 – 1946

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Františkáni prišli do Nižnej Šebastovej na pozvanie grófký Kataríny Pálfiovej (Pálfy), vdovy po palatínovi Žigmundovi Forgáčovi (Forgách) s cieľom misijnej činnosti. Základný kameň kláštora a kostola bol požehnaný 12. augusta 1634. Výstavba bola zanedlho dokončená vďaka grófkinej bohatej finančnej podpore a františkánsky konvent začal svoje pôsobenie. Prvým predstaveným kláštora bol v rokoch 1634 – 1638 páter Ambróz Gyöngy. V rokoch 1669 – 1675 tu žilo 12 rehoľníkov. Počas posledných dvoch protihabsburských povstaní sa rehoľníci uchýlili do františkánskeho kláštora v Prešove. Do Nižnej Šebastovej sa vrátili až po ich skončení a zničené časti kláštora dali rekonštruovať. V roku 1694 sa novým fundátorom kláštora stal Ladislav Sentiváni (Szentiványi). V roku 1734 bol kláštor zvýšený o jedno poschodie. V kostolnej krypte boli pochovávaní rehoľníci i fundátori kláštora. V kláštore pôsobili s prestávkami rádové školy, noviciát (1776 – 1784). Vyučovala sa tu filozofia (1735 – 1887) a teológia (1734 – 1878). Bola to prvá vysoká katolícka bohoslovecká škola na území terajšieho Prešova. Od roku 1900 tu vyvíjalo svoju činnosť učilište pre provinciu sv. Jána Kapistránskeho. Kláštor do roku 1950 spravoval miestnu farnosť a päť filiálnych kostolov. Po likvidácii reholí farnosť pripadla do správy diecéznych kňazov. Františkáni sa do Nižnej Šebastovej už nevrátili. Budova kláštora je od roku 1993 sídlom Štátneho archívu v Prešove.⁹

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Svedectvom rozvinutej činnosti františkánov v Nižnej Šebastovej bol aj ich archív a knižnica. Kedysi mohli byť umiestnené v spoločných priestoroch a tvoriť jeden celok, ale nie je vylúčené, že archív mal už od svojho vzniku pridelené samostatné miesto. Spôsob usporiadania písomností u pôvodcu, ani mená archivárov nepoznáme.

Nachádzala sa tu zbierka 73 inkunábul, ktoré boli v roku 1939 zamurované v kláštore. Posledný františkán, ktorý bol kňazom a správcom farnosti v Nižnej Šebastovej ich daroval Matici Slovenskej.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Františkánov v Nižnej Šebastovej 8. marca 1960 pod prírastkovým číslom 72 od Šarišského múzea v Bardejove. Ďalšie archívne

⁹ MARHEFKOVÁ, Kamila. *Františkáni v Nižnej Šebastovej a v Košiciach. Opis archívneho fondu*. Prešov : 2018, s. 1-2. SNAKOVÁ, Martina. Archívno-historický výskum františkánskeho kostola a kláštora v Prešove – Nižnej Šebastovej. In *Monument revue*, 2012, roč. 2. SEDLÁK, Peter. *Kresťanstvo na území Košického arcibiskupstva od počiatkov do roku 1804*. Košice : 2004, s. 131.

dokumenty prevzal 23. augusta 1978 pod prírastkovým číslom 184a na základe kúpy z 20. júna 1978, č. SA3-974/7a-1978, č.j. ŠAP-428/1978. Archívny fond má číslo 22678.

Vlastníkom archívnych dokumentov je Provincialát rehole františkánov na Slovensku so sídlom v Bratislave. Dňa 6. mája 1994 bola medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Odborom archívnictva a spisovej služby a Provincialátom rehole františkánov na Slovensku so sídlom v Bratislave uzavretá depozitná zmluva č. sp. 94/314 – DA3, na základe ktorej je fond uložený v Štátnom archíve v Prešove ako depozit.¹⁰

Počas reinventarizácie cirkevných archívnych fondov v roku 2024 boli z fondu Františkáni v Nižnej Šebastovej vyčlenené dve škatule archívnych dokumentov týkajúcich sa košických františkánov a boli zaradené do novovzniknutého archívneho fondu Františkáni v Košiciach.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1642 – 1946. Fyzický stav niektorých archívnych dokumentov nie je dobrý, sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond knihy a spisy. Uložené sú v ôsmich archívnych škatuliach.

Knihy tvoria väčšinu dokumentov. Na začiatku sú zaradené knihy o dejinách kláštora v Nižnej Šebastovej, ďalej sú tu kráľovské, biskupské, provinciálove a pápežské nariadenia, ktoré si rehoľníci viedli v knižnej podobe. Knihy sa využívali aj z opačnej strany, obsahujú zoznamy konvertitov, matriku birmovaných, výsledky vizitácií. Ďalej sú tu obežníky, dekréty, knihy misijnej činnosti, zoznamy františkánov, duchovných a študentov teológie, kniha zomrelých, nekrológy a účtovné knihy. Nasledujú spisy vzniknuté z činnosti kláštora v Nižnej Šebastovej obsahujúce korešpondenciu gvardiána, testamenty, základiny, odvolania, spisy o oprave kláštora a kostola, účty, projektovú dokumentáciu a iné.¹¹

Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo. Inventárnou jednotkou je jedna kniha alebo jeden spis. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

¹⁰ ŠA PO, Registratúra, Depozitné zmluvy.

¹¹ VERDONOVÁ, Viera. *Cirkevné fondy, 16. storočie – 1951. Združený inventár*. Prešov : 1996, s. 10. MARHEFKOVÁ, *Opis archívneho fondu*, s. 3.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín a dejín rehoľných spoločenstiev na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom, maďarskom, a nemeckom jazyku.

Úradné knihy

1	1743 – 1858 1
Starodávne dejiny a denník konventu v Nižnej Šebastovej (VetVsta ConVentVs sebesslensIs hIstorIa, CVM DIarIo slbI anneXo).
Lat., pkož., 21x33,5 cm, stránkovaná 1-10 a 1-24 v druhej časti knihy, poškodená.

<i>Knihu napísal gvardián Innocent Geisler. Zaoberá sa v nej najstaršími dejinami konventu. Denník začína dátumom 12. augusta 1634 a končí rokom 1858.</i> |
| 1a | (1759)
Historia provinciae sanctissum Salvatoris. Košice 1759.
Xerokópia originálu uloženého v Matici slovenskej v Martine.
Výňatky z knihy
Lat. a slov. preklad |
| 2 | 1755
História konventu v Nižnej Šebastovej II. (Prototypica Imago seu historia conventus Sebessiensis).
Lat., pkoža, 22 x 3,5 cm, 606 strán, poškodená.

<ul style="list-style-type: none"> - V knihe sa uvádza 6. september 1932 v súvislosti s príchodom rehoľného kňaza zo Solivaru do Šebastovej. - Vznik kláštora a kostola – základiny grófky Kataríny Pálfiovej v roku 1634 a 1636. - Obsiahnuté sú dekréty pápežov Benedikta XIII., Benedikta XIV., Klementa XII.. - Záznamy týkajúce sa krypt kostola (str. 12) a pochovaných v nich (str. 51) - Zoznamy rehoľníkov, ktorí umreli od roku 1636 do roku 1736. - Štruktúra kláštora, voľby gvardiánov, základiny – gróf Žigmund Forgáč (str. 285). - História vzniku rádu sv. Františka z Assisi po roku 1339. - Vznik rádu v Uhorsku, vznik rádu v Nižnej Šebastovej. - Fundácie a patróni (str. 421) – grófka Katarína Pálfiová, gróf Žigmund Forgáč, Ladislav Sentiváni, grófka Barkóciová (Barkóczy), Klára Pečkeová (Pecskő), Alexander Kecser (Keczer), Zuzana Peteová (Pethö), Mária Lanciová (Lanczy), Štefan Dežefi (Desöffy), Otilia de Bevierová, Klára Kapiová, Ladislav Dobovai (Dobovay), Ignác Herkaly, Klára Palaštiová (Palassty). - História konventu v Uhorsku od roku 1644 (str. 465). - Proces proti heretikom v roku 1659 (str. 478). - Martyri (str. 503). - V knihe sú aj odpisy korešpondencie gvardiánov s cirkevnými inštitúciami. |

- *Pohrebná pieseň z 9. októbra 1831, následkom choleroých udalostí sedliacka vzburá v Kluknave (str. 539-540).*
- *Záznamy o správe farnosti (str. 557).*
- *Základný kameň kostola v Ľuboticiach, rok 1805 (str. 561).*

- 2a (1838) 1
História konventu v Nižnej Šebastovej (Historia Conventus Sebessiensis).
Rukopis a novinové výstrižky po roku 1949, 337 strán.
- 3 1889 – 1891 1
Kniha Tretieho rádu sv. Františka v Nižnej Šebastovej.
Slov., pap., 26 x 41 cm, nečíslovaná, zachovalá.

Obsahuje históriu a príjmy a výdavky Tretieho rádu otca Františka v Nižnej Šebastovej v roku 1889. Záznamy viedol Henrik Náhlík, kňaz rádu sv. Františka.
- 4 1749 – 1774 2
Odpisy nariadení jágerských biskupov.
Lat., pkoža, 21 x 32 cm, nečíslovaná, zachovalá.

Kniha obsahuje odpisy nariadení o sviatosti oltárnej, krstu, manželstva; nariadenia pápežov Benedikta XIV., Klementa XII., Klementa XIV. a biskupov Francisca a Karola; Nariadenia týkajúce sa starostlivosti o siroty a vdovy, o špitál, chudobinec, bezmocných, kostoly, farárov (str. 2), tulákov, domy, majetok a príjmy kostolov, knižnice a inventár kostolov; Nariadenia proti porušeniu sviatkov, o pohreboch, patrónoch; starostlivosť o osobné záležitosti farárov – ich testamenty. Na konci knihy odpisy korešpondencie jágerského biskupa Karola Esterháziho (Eszterházy) s Matejom Flaškaiom (Flaskay), vice arcidiakonom z Veľkého Šariša.
- 5 1774 – 1788
Intimáty kráľovské a biskupské, na konci knihy aj provinciálove.
Lat., pkoža, 23,5 x 38 cm, nečíslovaná, poškodená.

Kniha obsahuje odpisy nariadení jágerských biskupov – Karol, vice a arcidiakonom, gvardiánom, kanonikom. Odpisy korešpondencie Mateja Flaškaiho (vice arcidiakona vo Veľkom Šariši) a Ladislava Péčiho (Péchy), farára v Prešove s cirkevnými inštitúciami. Predpisy o cirkevných základinách.

Z opačnej strany knihy:
Cisársko-kráľovské mandáty (Caesareo regia benigna mandata) z rokov 1781 – 1788

Obsahuje odpisy cisársko-kráľovských nariadení týkajúcich sa cirkevných záležitostí. Biskupské nariadenia – Karola Esterháziho, týkajúce sa rádu františkánov v Nižnej Šebastovej aj v Prešove; sviatosť oltárna; Matej Flaškai – záležitosti týkajúce sa Šarišskej župy; obežníky župana Karola Zičiho (Zichy); jágerského biskupa a provinciála.

6	1788 – 1791 2 Intimáty kráľovské a biskupské. Lat., pkoža, 20 x 32 cm, nečíslovaná, poškodená. <i>Odpisy nariadení biskupa Karola Esterháziho.</i> <u>Z opačnej strany knihy:</u> Kniha pobožností a súpis konvertovaných (Liber devotionum et conversorum) 1725 – 1780 - <i>Privilegované oltáre</i> - <i>Bohoslužobný poriadok konventu v Nižnej Šebastovej, rok 1730,</i> - <i>Zoznam členov spolku Božieho srdca.</i>
7	1796 – 1840 2 Intimáty jágerského a košického biskupa. Lat., pkoža, 23 x 37,5 cm, nečíslovaná, poškodená. - <i>Odpisy nariadení a inštrukcií jágerských biskupov Karola Esterháziho a Františka Miklošiho (Miklossy), košických biskupov – Andreja Saba (Szabo), Štefana Čecha, Imricha Palud'aiho (Palugyay), Antona Očkaia (Ocskay).</i> - <i>Nariadenia generálneho kapitulárneho vikára Jána Königa; príjmy a výdavky (aktíva, pasíva); účty dištriktu Šariš za roky 1808 – 1809.</i> - <i>Vzory ako viesť záznamy v matrikách.</i> - <i>Prehľad účtovania prešovského dištriktu (1820) – restantio arendalis.</i>
8	1807 – 1820 3 Intimáty kráľovské a biskupské (Protocollum complectensinserta emanata altissima...). Lat., pkoža, 24,5 x 40 cm, nečíslovaná, zachovalá. - <i>Nariadenia košického biskupa Andreja Saba určené gvardiánom kláštora, kňazom, arcidiakonom a ostrihomského biskupa Karola Esterháziho.</i> <u>Z opačnej strany knihy:</u> Matrika birmovaných, roky 1805 – 1883 (Nomina et cognomina confirmatorum ecclesia patrum ordinis S. Francisci oppidi Sebess).
9	1858 – 1870 Intimáty košického biskupstva (Protocollum parochiae Alsó-Sebesiensis). Lat., maď., pkoža, 27 x 42 cm, nečíslovaná, poškodená.

Košických biskupov Ignáca Fábryho a Jána a generálneho vikára (Juraja Lipčei), týkajúce sa uzatvárania manželstva, dišpenzov, škôl, košických mučeníkov, uprázdnených fár a kostolov, schematizmov; Stanovy osvetového katolíckeho spolku; encyklika pápeža Pia IX.

10	1910 – 1913 3 Obežníky a nariadenia. Lat., maď., pap., 24,5 x 40 cm, tlačaná aj písaná, nečíslovaná, zachovalá. <i>provinciálov Alojza Tamáša (Tamás), Antona Ungváriho (Unghváry), komisárov – visitátorov generalis Ladislava Polycarpusa, Ota Kóryho, pápeža Pia X.</i>
11	1757 – 1884 4 Protokol misijnej činnosti konventu v Nižnej Šebastovej (Protocollum missionaristicum venerabilis conventus Sebessiensis). Lat., pkoža, 23,5 x 38 cm, nečíslovaná, zachovalá. <i>Dejiny konventu v Nižnej Šebastovej od roku 1757, misijná činnosť po rok 1858.</i> <i>V ďalšej časti knihy sú nariadenia jágerského biskupa Karola Esterháziho, korešpondencia Kajetána Wrabela, misionára konventu v Nižnej Šebastovej z rokov 1769 – 1787.</i> <i>Posledná časť knihy obsahuje mená konvertovaných kalvínov a luteránov z rokov 1773 – 1884.</i>
12	1724 – 1748 Nariadenia rímskeho pápeža (Currentales Romanae). Lat., pkoža, 20 x 32 cm, číslovaná po str. 66, zachovalá. <i>Odpisy pápežských nariadení a dekrétov – Benedikta XIII., Klementa XII. a Benedikta XIV.</i> <i>Korešpondencia provinciálov s cirkevnými inštitúciami – Gerarda Patakyho, Urbana Švestku (Sveztka), Ľudovíta Daničeka (Daniczek) a Štefana Novaka.</i> <u>Z opačnej strany knihy:</u> Oznámenia provinciálov (Currentales provinciae) <i>Provinciála Gerarda Patakyho</i> - <i>pastierske listy, odpisy korešpondencie, výsledky vizitácií,</i> - <i>odpisy korešpondencie provinciála Martina Waculika, generálny prediktor Jozef Bede, odpisy nariadení</i>
13	1749 – 1794 4 Knihá oznámení provinciálov (Liber currentalium literarum ministrorum provincialium) Lat., pkoža, 20 x 32 cm, nečíslovaná, zachovalá.

- Štefana Novaka, Modesta Trubeckého (Trubeczky), Juraja Kernhoffera, Martina Šipoša (Sipos), Kajetána Salomona (Szalomon), Pavla Šóša (Soos), Modesta Janotku, Patrika Veselého (Wesely).
- Kanonické vizitácie

Z opačnej strany knihy:

1749 – 1792

Kniha oznámení provinciálov (Liber currentalium literarum reverendum patrum ministrorum)

Oznámenia a nariadenia provinciála a pápeža Benedikta XIV.

14	1794 – 1826 Acta capitularia. Sancti Francisci tabulas extend. catervae ... Lat., pkoža, 23,5 x 38,5 cm, nečíslovaná, poškodená. <i>Menný zoznam členov rádu sv. Františka v Uhorsku podľa konventov – duchovní, laici.</i>	5
15	1827 – 1849 Acta capitularia. Liber continens tabullas provinciae S. Salvatoris in Hungaria. Lat., koža, 23,8 x 34,5 cm, nečíslovaná, zachovalá. <i>Gvardián Lukáš Rubesch – zoznamy duchovných, študentov teológie, laikov podľa konventov.</i>	
16	1738 – 1906 Kniha zomrelých ([Lib]er continens notationes tam [P]atrum et Fratrum nostrorum, q[ua]m aliorum Saecularium, in Cryptis nostra Ecclesiae et Coemeterio eidem adjacente sepultorum). Lat., koža, 19 x 32 cm, nečíslovaná, zachovalá.	5
17	1771 – 1891 Nekrológy bratov Salvatoriánskej provincie (Cathalogus patrum et fratrum Almae Provinciae Hungariae S. Salvatoris ... defunctorum). Lat., pap., 26 x 42 cm, nečíslovaná, poškodená. <i>V knihe začínajú záznamy s menami zomrelých rokom 1771. Každá strana je jedným dňom v roku a ku každému dňu sú postupne dopisované príslušné roky úmrtia. Najvyšším dopísaným rokom je rok 1891.</i>	6
18	1788 – 1804 Kráľovské a biskupské intimáty, jágerské biskupstvo (Protocollum Ecclesiae et Capellaniae localis Fintensis). Lat., pkoža, 23,5 x 37,5 cm, nečíslovaná, zachovalá.	

Cirkevné obežníky a nariadenia, biskup Karol Esterházi; župan Karol Ziči.

Účtovné knihy

19	1755 – 1784	6
	Kniha príjmov.	
	Lat., pkoža, 20,5 x 32 cm, nečíslovaná, zachovalá.	
	<u>Z opačnej strany knihy:</u>	
	1756 – 1784	
	Kniha výdavkov.	
20	1749 – 1890	7
	Účtovná kniha kostola v Nižnej Šebastovej (Liber Rationum Ecclesiae Alsó-Sebessiensis).	
	Lat., pkoža, 23,5 x 36,5 cm, nečíslovaná, poškodená.	
	- Prvá časť príjmy z rokov 1749 – 1883	
	- Druhá časť výdavky z rokov 1755 – 1890	
21	1757 – 1890	
	Účtovná kniha kostola v Podhradíku (Liber Rationum Ecclesiae Varallyensis).	
	Lat., pkoža, 23,5 x 36 cm, nečíslovaná, zachovalá.	
	- Prvá časť príjmy z rokov 1757 – 1842	
	- Druhá časť výdavky z rokov 1757 – 1890	
22	1837 – 1901	7
	Účtovná kniha kláštora v Nižnej Šebastovej (Liber Rationum Conventus Sebess[iensis]).	
	Lat., pkoža, 25,5 x 40 cm, nečíslovaná, zachovalá.	
	<u>Z opačnej strany knihy:</u>	
	1842 – 1858	
	Kniha príjmov	
23	1749 – 1892	8
	Účtovná kniha kostola v Ľuboticiach (Liber Rationum Ecclesiae Kelemessiensis).	
	Lat., pkoža, 23,5 x 36 cm, nečíslovaná, poškodená.	
	- Prvá časť príjmy z rokov 1749 – 1806	
	- Druhá časť príjmy a výdavky z rokov 1807 – 1892	

Spisy

24	1876 – 1891
Korešpondencia gvardiána v Nižnej Šebastovej Henrika
s cirkevnými a svetskými inštitúciami (13).	8
Náhlika
25	1772
Oznámenie miestodržiteľskej rady o sviatkoch (2).	

26	1662 – 1742 Testamenty (20).	8
27	1642 – 1889 Základiny (68).	
28	1723 – 1725 Odvolania – protest ohľadom základiny (8).	
29	1911 – 1946 Oprava kláštora a kostola; rozpočty, účty; projektová dokumentácia; nájomná zmluva s Jánom Marcinom (55).	
30	1681 – 1880 Rôzne – dlžobné úpisy; nariadenia provinciálov; prepúšťacia listina; platobný príkaz (11).	

FRANTIŠKÁNI V KOŠICIACH
1728 – 1946

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Prítomnosť františkánov v Košiciach sa datuje od začiatku 14. storočia. V dokumente z roku 1390 sa spomína konvent a kláštor sv. Mikuláša pri mestských múroch, v ktorom prekvitali rehoľné štúdiá. V roku 1450 bol vďaka štedrosti rodiny Peréni (Perényi) postavený kostol sv. Antona Paduánskeho. V roku 1556 ho poškodil veľký požiar v meste. Rehoľníci pôsobili v Košiciach do reformácie. Košice opustili v roku 1600 a znovu sa sem vrátili v roku 1650. Kostol s kláštorom boli zreštaurované a odovzdané do ich správy. Za vlády Jozefa II. museli františkáni v roku 1788 z kláštora opäť odísť. Po zriadení košickej diecézy v roku 1804 prešiel kláštor s kostolom pod správu košických biskupov a bol využitý pre diecézny kňazský seminár. V roku 1938 znovu prešiel do správy františkánov. Neskôr kostol spravovali diecézni kňazi z farnosti Košice – Juh a objekty kláštora prevzal štát, čo trvalo do roku 1990. Dnes je v kláštore kňazský seminár a kostol je v správe seminára.¹²

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Z činnosti košických františkánov sa zachovalo len malé množstvo písomností, preto nie je možné zistiť spôsob ich usporiadania u pôvodcu, ani mená archivárov. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove kláštora.

Pri reinventarizácii cirkevných archívnych fondov v roku 2024 bol z fondu Františkáni v Nižnej Šebastovej vyčlenený archívny fond Františkáni v Košiciach. Archívny fond má číslo 41268.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Františkánov v Nižnej Šebastovej 8. marca 1960 pod prírastkovým číslom 72 od Šarišského múzea v Bardejove. Ďalšie archívne dokumenty prevzal 23. augusta 1978 pod prírastkovým číslom 184a na základe kúpy z 20. júna 1978, č. SA3-974/7a-1978, č.j. ŠAP-428/1978.

Vlastníkom archívnych dokumentov je Provincialát rehole františkánov na Slovensku so sídlom v Bratislave. Dňa 6. mája 1994 bola medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Odborom archívnictva a spisovej služby a Provincialátom rehole františkánov na Slovensku so sídlom v Bratislave uzavretá depozitná zmluva č. sp. 94/314 – DA3, na základe

¹² MARHEFKOVÁ, Kamila. *Františkáni v Nižnej Šebastovej a v Košiciach. Opis archívneho fondu*. Prešov : 2018, s. 1-2. SEDLÁK, Peter. *Kresťanstvo na území Košického arcibiskupstva od počiatkov do roku 1804*. Košice : 2004, s. 127-129.

ktorej bol fond Františkáni v Nižnej Šebastovej uložený v Štátnom archíve v Prešove ako depozit.¹³

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1728 – 1946. Fyzický stav niektorých archívnych dokumentov nie je dobrý, sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond knihy. Uložené sú v dvoch archívnych škatuliach.

Knihy obsahujú dejiny františkánov v Košiciach a Uhorsku, v niektorých sú odpisy biskupských nariadení, kanonické vizitácie. Knihy sa využívali aj z opačnej strany, obsahujú zoznamy zomrelých a konvertitov.¹⁴

Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo. Inventárnou jednotkou je jedna kniha. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín a dejín rehoľných spoločenstiev na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom a maďarskom jazyku.

¹³ ŠA PO, Registratúra, Depozitné zmluvy.

¹⁴ VERDONOVÁ, Viera. *Cirkevné fondy, 16. storočie – 1951. Združený inventár*. Prešov : 1996, s. 10.

Úradné knihy

1	1728 – 1742
Series divinatorum.
Lat., pkoža, 22 x 35 cm, 39 strán, zachovalá.	1
	<i>Záznamy o činnosti rádu; odpisy nariadení biskupa.</i>	
	<u>Z opačnej strany knihy:</u>
Zoznamy zomrelých (Catalogus fidelium in ecclesia nostra sepultorum), 56 strán.	
2	1743 – 1773
História františkánskeho konventu v Košiciach (Historia Religiosa hujus Domus Cassoviensis...).
Lat., pkoža, 22,5 x 35 cm, 161 strán, poškodená.	
	<i>Záznamy gvardiánov o činnosti rádu, najvýznamnejšie udalosti zaznamenané v každom mesiaci jednotlivých rokov; odpisy nariadení biskupa.</i>	
3	1748 – 1783
Biskupské nariadenia (Literae episcopales).
Lat., pkoža, 22 x 34,5 cm, nečíslovaná, zachovalá.	1
	<i>Nariadenia a obežníky biskupa Karola Esterháziho; odpisy nariadení gvardiánom, diakonom, arcidiakonom, kanonikom; kanonické vizitácie; nariadenia ohľadom pochovávaní.</i>	
	<u>Z opačnej strany knihy:</u>
1755 – 1788
Kniha konvertovaných protestantov (Liber hereticorum conversorum).	
4	1759
Dejiny vzniku a vývoja provincie sv. Spasiteľa v Uhorsku (Historia seu compendiosa descriptio provinciae Hungariae ordinis minorum S. P. Francisci...). Košice, 1759. Autor Urban Fridrich.
Lat., pkoža, 22 x 32,5 cm, tlač. 1. časť 74 strán, 2. časť 233 strán, zachovalá.	2
	- 1. časť – vznik provincie všeobecne
- 2. časť – dejiny podľa konventov a rezidencií	
5	1764 – 1788
Dejiny košického konventu (Historia domus sive conventus ordinis minorum ... civitate Cassoviensi aedificati).	

Lat., koža, 43 x 38 cm, 402 strán, poškodená.

Autor Andrej Nagy. Kniha má 14 kapitol.

Zaznamenáva vznik konventu v Košiciach – roky 1283 a 1340.

Mandát Ferdinanda III. – de Salvatoriano Cassoviensi;

Kaplnka sv. Antona;

Konvent fratrum minorum v Košiciach – biskup Mikuláš;

Obnova kostola, hrobky;

Fundácie – Ferdinand III., Zuzana Peteová, Terézia Keglevičová (Keglevich), Judita Koháriková, Jozef Rheunaud, N. Czeyka, A. Steiniger, A. Grueber, A. Serafini, M. Teschlerin, A. Okruczki, J. Vagner, E. Porubsky, Čáki (Csáky), Sentiváni (Szentivány)

Krížová cesta;

Ďalšie kapitoly sú venované mníškam, štúdiu – mená lektorov teológie z rokov 1663 – 1664.

V roku 1663 bolo zavedené štúdium teologické, 1665 teologia speculative, 1688 studium generale.

Spomenutá je knižnica a archív, záhrady a lúky patriace konventu.

Rozdelenie kaplánov v mestách a obciach, testamenty, uschovanie depozitu.

Biskupské nariadenia – encyklika jágerského biskupa Františka Barkóciho, Karola Esterháziho.

História košického konventu v rokoch 1650 – 1764.

Prídavok – zloženie konventu, rok 1765 – pokračujú záznamy o činnosti konventu, roky 1773 – 1788.

Najstaršia zmienka je z roku 1283, posledné záznamy z roku 1788.

6

1939 – 1946

2

História košického kláštora sv. Antona (A Kassai szt. Antal kolostor története).

Maď., pap., 20 x 24,8 cm, 200 strán, zachovalá.

V knihe sú záznamy o jeho činnosti, pripomína sa 150 rokov jeho trvania.

**REDEMPTORISTI
V MICHALOVCIACH
16. – 20. storočie**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Redemptoristi, tiež kongregácia najsvätejšieho Vykupiteľa, sú katolíckou kňazskou rehoľou, založenou v roku 1732 sv. Alfonsom Maria de Liqurim (1696 – 1787), schválená v roku 1749 pápežom Benediktom XIV.. Bola zameraná na misijnú protireformačnú činnosť. Rozšírila sa najprv v Taliansku, v priebehu 19. storočia v západnej a strednej Európe a Severnej Amerike. V strednej Európe založili redemptoristi početnejšie kláštory v Rakúsku a Čechách. Z Nemecka boli v roku 1872 Bismarckom vypovedaní. Mali podobné ciele a metódy ako jezuiti – boj za zvrchované panstvo katolíckej cirkvi. Časť redemptoristov sa orientovala aj na pôsobenie medzi uniarmi, vychovávala uniatských kňazov, ktorí sa po prvej svetovej vojne snažili získať pravoslávnych na Balkáne, najmä v Bulharsku, pre úniu s Rímom. Na Slovensku sa po prvý raz objavili v roku 1874. Prvý kláštor založili českí redemptoristi v roku 1921 v Stropkove, v roku 1922 sa usadili v kláštore piaristov v Podolinci, odkiaľ prešli do Popradu a neskôr do Stráží pod Tatrami (dnes časť Popradu). Po roku 1922 pôsobili ako málopočetná rehoľa v Strážach pod Tatrami, Kostolnej – Záriečí (1923).¹⁵

V roku 1931 založili uniatsky kláštor v Michalovciach, ktorý podobne ako baziliáni a košickí dominikáni pripravoval gréckokatolíckych kňazov na misionársku činnosť nielen medzi domácim, ale i nekatolíckym obyvateľstvom celej východnej Európy.¹⁶

Evanjeliáre MI-1 a MI-9 sú podrobne opísané v práci profesora Pavla Šimu.¹⁷ Ich výskumu sa venoval aj v ďalších prácach.¹⁸ Evanjeliáre sú opísané aj v súbornom katalógu, ktorý spracoval anglický slavista Ralf Martin Cleminson v roku 1996.¹⁹

Evanjeliáre v roku 2023 skúmal aj profesor Peter Žeňuch. Podľa jeho zistení ich možno označiť takto: MI-1 – Tetraevanjeliár, MI-3, 4, 5, 10 – Minea sviatočná, MI-8 – Časoslov a Typikon a MI-9 – Skutky apoštolov. Texty sú písané v cirkevnej slovančine, časť z nich je s elementami ľudového jazyka.²⁰

¹⁵ VERDONOVÁ, Viera. *Cirkevné fondy, 16. storočie – 1951. Združený inventár*. Prešov : 1996, s. 23.

¹⁶ VERDONOVÁ, s. 23.

¹⁷ ŠIMA, Pavel. *Iz nabl'udenij nad cerkovnoslavianskim nasledijem Slovakii (Z výskumu cirkevnoslovanského dedičstva Slovenska)*. Bratislava : 1968, s. 31 – 79.

¹⁸ ŠIMA, Pavel. „Michalovskoje evangelie“. *Sborník Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove IV.*, 1964, s. 135-145. ŠIMA, Pavel. *Textovo-kritická štúdia o evanjeliových kódexoch*. Bratislava : 1969.

¹⁹ CLAMINSON, Ralf Martin. *Cyrilské rukopisy na Slovensku*. Martin : 1996, s. 85-96.

²⁰ Za informácie ďakujem prof. Petrovi Žeňuchovi.

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania písomností u pôvodcu, ani mená archivárov nepoznáme. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove kláštora v Michalovciach.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Redemptoristov z Michaloviec v roku 1959 pod prírastkovým číslom 240 od Okresného úradu v Michalovciach. Ďalšiu časť prevzal 12. februára 1960 pod prírastkovým číslom 43 od Okresného národného výboru v Michalovciach. Archívny fond má číslo 22680. Z tohto fondu boli knihy zaradené do knižnice archívu a fragmenty stredovekých listín a pečatí boli zaradené do fondu Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove.

Počas reinventarizácie cirkevných archívnych fondov v roku 2024 bola z Dodatkov vyčlenená xerokópia Kroniky kláštora redemptoristov v Starých Horách (okres Banská Bystrica) z rokov 1941 – 1946, inventárne číslo 5 a bola zaradená do fondu Redemptoristi v Michalovciach pod inventárnym číslom 13.

Archívna charakteristika fondu

Archívne dokumenty pochádzajú zo 16. – 20. storočia. Ich fyzický stav nie je dobrý. Väčšina kníh je veľmi poškodených, bez vrchných dosiek. Z diplomatického hľadiska tvoria fond úradné knihy a fotografie. Uložené sú v ôsmich archívnych škatuliach. Knihy tvoria najmä evanjeliáre zo 16. – 17. storočia. Je ich desať. Na konci fondu sú zaradené fotografie.

Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo. Inventárnou jednotkou je jedna kniha, jeden album alebo jedna obálka fotografií. Evanjeliárom bolo ponechané pôvodné signovanie. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín a dejín rehoľných spoločenstiev na východnom Slovensku v novoveku. Evanjeliáre sú písané v cirkevnoslovanskom jazyku.

Úradné knihy

1	1530 – 1534
Evanjeliár MI-1.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, drevené dosky, 21,5 x 31,5 cm, 286 listov, poškodená.	1
<i>Kniha obsahuje aj kalendár. Na mnohých stranách je využité voľné miesto na poznámky, chýbajú niektoré listy, typ písma – strednobulharský „poloustav“. Vo vnútri knihy sú farebné ornamenty (iluminácie), vrchná kožená doska je ozdobená zlatou farbou vyobrazením Krista na kríži.</i>		
2	16. storočie
Evanjeliár MI-3.
Cirkevnoslovanský, pap., bez dosák, 20 x 28 cm, 638 strán, poškodená.	2
<i>Vytrhané strany, neúplné, niektoré strany na konci knihy sú zreštaurované, na okrajoch sú poznámky, vo vnútri je ozdobné písmo pri niektorých nadpisoch a začiatočných písmenách (iniciálach).</i>		
3	16. – 17. storočie
Evanjeliár MI-4.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, 19 x 28,5 cm, nečíslovaná, poškodená.	2
<i>Kožená väzba je veľmi poškodená, vrchná doska je zlomená, väzba odtrhnutá. Na okrajoch knihy sú poznámky, zdobené písmená (červenou farbou), na konci množstvo vytrhnutých strán.</i>		
4	16. storočie
Evanjeliár MI-5.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, drevené dosky, 20 x 32,5 cm, 1012 strán, zachovalá.	3
<i>Kožená väzba je pomerne zachovalá, vrchná doska je zdobená krížom, na okrajoch listov a voľných miestach sú poznámky, iluminácie, iniciály, niektoré strany sú reštaurované.</i>		
5	16. – 17. storočie
Evanjeliár MI-8.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, drevené dosky, 2 kovové pracky, 14,5 x 19,5 cm, nečíslovaná, poškodená.	4
<i>Kožená väzba je poškodená, na vrchnej doske neúplná, iniciály, na okrajoch sú poznámky.</i>		

6	<p>16. storočie
Evanjeliár MI-9.
Cirkevnoslovanský, pap., drevené dosky, 15 x 20,5 cm, 157 listov, poškodená.</p> <p><i>Veľa poznámok, knihy chýbajú strany na začiatku, v strede, aj na konci, zachovalá len vrchná doska, zdobená len málo, typ písma bulharský „poloustav“ strednobulharská úprava ruského znenia.</i></p>	
7	<p>Evanjeliár MI-13.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, drevené dosky, 1 kovová pracka, 15 x 20 cm, nečíslovaná, tlačaná, poškodená.</p> <p><i>Vrchná a spodná doska zachovalá, väzba je poškodená, po okrajoch veľa poznámok.</i></p>	4
8	<p>Evanjeliár bez pôvodnej signatúry.
Cirkevnoslovanský, pap., bez dosák, 18 x 28 cm, nečíslovaná, poškodená.</p>	5
9	<p>Evanjeliár bez pôvodnej signatúry.
Cirkevnoslovanský, pap., bez dosák, 19 x 30 cm, nečíslovaná, poškodená.</p>	5
10	<p>Evanjeliár bez pôvodnej signatúry.
Cirkevnoslovanský, pap., koža, drevené dosky, 20 x 33,5 cm, nečíslovaná, poškodená.</p> <p><i>Kožená väzba je poškodená, chýbajúce strany na začiatku a na konci knihy, iluminácie, na okrajoch listov sú poznámky.</i></p>	6

Fotografie

11	<p>20. storočie
Album fotografií (351 ks)
(Kostoly, cirkevné obrady, kňazi)</p>	7
12	<p>20. storočie
Súbor fotografií a negatívov (578 ks/ 97 ks)
(Kostoly, cirkevné obrady, kňazi)</p>	8
13	<p>(1941 – 1946)
Kronika kláštora redemptoristov v Starých Horách (okres Banská Bystrica).
(xerokópia)</p>	

**GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V GERALTOVE
1821 – 1905**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Obec Geraltov leží na juhozápadnom výbežku Nízkych Beskýd. Dedina vznikla na prelome 13. a 14. storočia, vybudovali ju usadlíci na zákupnom práve. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1339. V 14. – 16. storočí bola majetkovou súčasťou panstva Raslavice. Žilo tu obyvateľstvo rusínskeho a slovenského pôvodu.²¹ V 19. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Gerálth (1808), Gerált (1863 – 1902), Gellért (1907 – 1913), Geraltovce (1920), Geralt (1920 – 1948). Od roku 1948 má názov Geraltov.²²

Drevený kostol zasvätený apoštolovi Pavlovi tu postavili už v začiatočnom období obce.²³ V roku 1792 tu postavili murovaný chrám zasvätený Narodeniu Presvätej Bohorodičky.²⁴ Geraltov sa stal sídlom farnosti. Jeho filiami boli – Demjata, Malý Slivník, Mošurov, Veľký Slivník, Žatkovce, Abrahámovce, Bartošovce, Buclovany, Fričkovce, Hertník, Janovce, Lopúchov, Nižné Raslavice, Vyšné Raslavice (dnes súčasť obce Raslavice), Osikov, Tročany a Vaniškovce.²⁵ Farári tu viedli aj cirkevné matriky. Zachovali sa z rokov 1769 – 1952. Uložené sú v Štátnom archíve v Prešove, v Zbierke cirkevných matrik.²⁶

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania u pôvodcu, ani mená archivárov nepoznáme. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary.

Počas reinventarizácie cirkevných fondov v roku 2024 bola z fondu Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku vyčlenená Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Geraltove, filie v Tročanoch z rokov 1855 – 1905 a bola zaradená do novovzniknutého fondu Gréckokatolícka farnosť v Geraltove. Archívny fond má číslo 41269.

V tom istom roku bolo zo Zbierky cirkevných matrik, z matriky Gréckokatolíckej farnosti v Geraltove, katalogizačné číslo 269, vyčlenené torzo spisov geraltovskej farnosti, ktoré tento inventár uvádza pod inventárnym číslom 2. Do inventárneho čísla 2 bol zaradený aj dišpenz gréckokatolíckeho biskupa Gregora Tarkoviča na uzavretie manželstva z roku 1833 adresovaný farárovi do Štefurova vyčlenený z Dodatkov cirkevných fondov.

²¹ ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 80-81.

²² MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 84.

²³ ULIČNÝ, *Dejiny osídlenia Šariša*, s. 80.

²⁴ *Schematismus Gréckokatolíckeho prešovského biskupstva*. Prešov : 1994, s. 68.

²⁵ SÁRMÁNYOVÁ, Jana. *Cirkevné matriky na Slovensku zo 16. 19. storočia*. Bratislava : 1991, s. 99.

²⁶ Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky gréckokatolíckeho farského úradu v Geraltove, Katalogizačné čísla: 269 – 271.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1821 – 1905. Fyzický stav archívnych dokumentov je dobrý, nie sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvorí fond jedna úradná kniha a jeden spis. Uložené sú v jednej archívnej škatuli. Kniha obsahuje účtovné údaje. Spis sa týka dejín geraltovskej farnosti a cirkevných dejín.

Inventárnou jednotkou je jedna úradná kniha a jeden spis. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom a maďarskom jazyku.

Inv. č.	Rok	Škatuľa
---------	-----	---------

Úradné knihy

1	1855 – 1905
Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Geraltove a filie Tročany.
Lat., maď., pkoža, 25 x 40,5 cm, nečíslovaná. | 1 |
|---|--|---|

Spisy

2	1821 – 1893
Súpis Gréckokatolíckej farnosti v Geraltove okolo roku 1821; dišpenz gréckokatolíckeho biskupa Gregora Tarkoviča na uzavretie manželstva z roku 1833 adresovaný gréckokatolíckemu farárovi do Štefurova; potvrdenky z rokov 1888 – 1893 (9). |
|---|---|

**GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V HRADISKU
1827 – 1950**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Obec Hradisko leží na juhovýchodnom úpätí Čergova. Vybudovali ju usadlíci podľa zákupného práva v druhej polovici 14. storočia. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1427. V 15. – 16. storočí bola majetkovou súčasťou panstva hradu Šariš. Žilo tu valaské, rusínske obyvateľstvo.²⁷ V 19. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Hradiszka, Hradiczka (1808), Hradiskó (1873 – 1902), Radoskö (1907 – 1913). V roku 1991 sa stala súčasťou obce Terňa v okrese Prešov.²⁸

Gréckokatolícky murovaný kostol tu postavili v roku 1750. Zasvätený je Nanebovzatiu Presvätej Bohorodičky.²⁹ Svetskými patrónmi boli členovia rodiny Bornemisa (Bornemisza) z Krivian. Hradisko sa stalo sídlom farnosti. Jeho filiami boli – Ambrušovce, Babin Potok, Bodovce, Gregorovce, Hubošovce, Svätý Jur, Terňa, Ratvaj, Uzovce a Závadka.³⁰ Farári tu viedli aj cirkevné matriky. Zachovali sa z rokov 1808 – 1949. Uložené sú v Štátnom archíve v Prešove, v Zbierke cirkevných matrik.³¹

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania písomností u pôvodcu nepoznáme, ani mená archivárov. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary v Hradisku.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Gréckokatolíckeho farského úradu v Hradisku 24. septembra 2014 pod prírastkovým číslom 471 od Obecného úradu v Terni. Archívny fond má číslo 34304.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1827 – 1950. Archívne dokumenty sú uložené v dvoch archívnych škatuliach. Fyzický stav niektorých archívnych dokumentov nie je dobrý, sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond úradné a pomocné knihy. Knihy obsahujú predovšetkým cirkevné nariadenia a účtovné doklady.

Pri spracúvaní v roku 2014 bolo z fondu vyčlenených osem cirkevných matrik, ktoré boli zaradené do Zbierky cirkevných matrik. V roku 2024 bola zo Zbierky cirkevných matrik

²⁷ ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 98-99.

²⁸ MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 296.

²⁹ *Schematismus Gréckokatolíckeho prešovského biskupstva*. Prešov : 1994, s. 68.

³⁰ *Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Fragopolitanae seu Prešovensis*. Prešov : 1948, s. 49.

³¹ Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky gréckokatolíckeho farského úradu v Hradisku, Katalogizačné čísla: 327, 327/1-6, roky 1808 – 1949.

vyčlenená Kniha príjmov a evidencie zádušných omší z rokov 1841 – 1916 a bola zaradená do fondu Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku. V tom istom roku bola počas reinventarizácie cirkevných fondov z fondu Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku vyčlenená Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Geraltove, filie v Tročanoch z rokov 1855 – 1905 a zaradená do novovzniknutého fondu Gréckokatolícky farský úrad v Geraltove.

Inventárnou jednotkou je jedna úradná kniha a jedna registratúrna pomôcka. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom, maďarskom, ruskom, nemeckom a slovenskom jazyku.

Úradné knihy

1	1827 – 1903
Kanonické vizitácie, biskupské nariadenia pre prešovskú diecézu.
Lat., maď., nem., rus., pap., pkoža, 25 x 39,5 cm, nečíslovaná.	1
	<i>Opisy nariadení, nariadenia Uhorskej dvorskej kancelárie, na konci zápisy do pozemkovej knihy a inventáre majetku, vzory formulárov pre úradné výpisy a tabuliek pre výkazy fary a školy</i>
- biskupi Jozef Gaganec, Ján Vályi, Mikuláš Tóth, Gregor Tóth	
2	1827 – 1845
Nariadenia – odpisy nariadení biskupa, tabuľky a formuláre na konci knihy poplatky.
Lat., pap., pkoža, 24,5 x 39,5 cm, nečíslovaná, poškodená.	
3	1841 – 1902
Účtovná kniha.
Lat., maď., pap., pkoža, 26 x 41 cm, nečíslovaná.	1
4	1841 – 1916
Kniha príjmov a evidencie zádušných omší.
Lat., pap., pkoža, 26,5 x 43 cm, 68 strán, poškodená.	2
5	1877 – 1944
Účtovná kniha.
Maď., rus., pap., pap., 26 x 41,5 cm, 238 strán, poškodená.	
6	1944 – 1950
Príjmy a výdavky.
Rus., slov., pap., pap., 32 x 46,5 cm, nečíslovaná.	

Registratúrne pomôcky

7	1934 – 1946
Podací denník.
Rus., slov., pap., pap., 30,5 x 41 cm, nečíslovaná. |
|---|--|

**GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V OKRUŽNEJ
1786 – 1952**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Obec Okružná leží na severnom okraji Slanských vrchov. Vnikla v druhej polovici 13., prípadne v prvej polovici 14. storočia. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1359. V 15. – 16. storočí bola majetkovou súčasťou panstva hradu Šebeš. Žilo tu obyvateľstvo slovenského a rusínskeho pôvodu.³²

V 18. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Körösfő a Kerestweij (1773, 1808, 1902), Kiskörösfő (1907 – 1913) a Kereštvej (1927). Od roku 1948 má názov Okružná.³³

Gréckokatolícky murovaný kostol tu postavili v roku 1788. Dnes je zasvätený Matke ustavičnej pomoci.³⁴ Svetskými patrónmi boli členovia rodiny Vengersky. Okružná sa stala sídlom farnosti. Jej filiami boli – Chmeľov, Pavlovce, Trnkov, Lada, Nemcovce, Podhradík, Šarišská Poruba, Vyšná Šebastová, osady Szengető a Talyka.³⁵ Farári tu viedli aj cirkevné matriky. Zachovali sa z rokov 1812 – 1897. Uložené sú v Štátnom archíve v Prešove, v Zbierke cirkevných matrik.³⁶

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania písomností u pôvodcu nepoznáme, ani mená archivárov. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary v Okružnej.

V Štátnom archíve v Prešove sa pôvodne nachádzala len jedna škatuľa spisov Gréckokatolíckeho farského úradu v Okružnej. Ich pôvod bol neznámy – nezachovala sa dokumentácia o prevzatí.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Gréckokatolíckeho farského úradu v Okružnej 10. marca 1994 pod prírastkovým číslom 293 delimitáciou od vtedajšieho Štátneho okresného archívu v Prešove. Archívny fond má číslo 22676.

V roku 1994 prevzal Štátny archív v Prešove od Štátneho okresného archívu v Prešove ďalších sedem škatúľ. Písomnosti boli roztriedené. Na začiatok boli zaradené knihy, potom spisy a na koniec cirkevné periodiká.

³² ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 220-221.

³³ MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 211.

³⁴ *Schematismus Gréckokatolíckeho prešovského biskupstva*. Prešov : 1994, s. 69.

³⁵ *Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Fragopolitanae seu Prešovensis*. Prešov : 1948, s. 55.

SÁRMÁNYOVÁ, Jana. *Cirkevné matriky na Slovensku zo 16. 19. storočia*. Bratislava : 1991, s. 249.

³⁶ Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky gréckokatolíckeho farského úradu v Okružnej, Katalogizačné čísla: 756-760, roky 1812 – 1897.

Dňa 9. novembra 1994 bola medzi Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, Odborom archívnictva a spisovej služby a Gréckokatolíckym biskupským úradom v Prešove uzavretá depozitná zmluva č. sp. 94/314 – DA3, na základe ktorej je fond uložený v Štátnom archíve v Prešove ako depozit.³⁷

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1786 – 1952. Archívne dokumenty sú uložené v jedenástich archívnych škatuliach. Fyzický stav niektorých archívnych dokumentov nie je dobrý, staršie spisy sú veľmi poškodené a ťažko čitateľné.

Z diplomatického hľadiska tvoria fond dve úradné knihy, dve pomocné knihy, spisy a periodiká. Z úradných kníh sa zachovali knihy príjmov a výdavkov, z pomocných kníh podacie denníky. Spisy obsahujú predovšetkým korešpondenciu, rôzne nariadenia, obežníky, dokumenty týkajúce sa uzatvárania cirkevného manželstva – povolenia na sobáš, ohlášky, zápisnice o uzavretí manželstva, výpisy z cirkevných matrík a podobne. Čiastočne sa zachovali aj majetkoprávne dokumenty, účtovné doklady a projektová dokumentácia. Na konci fondu sú zaradené cirkevné periodiká.

Pri spracúvaní boli v rámci vnútorného vyraďovacieho konania vyradené duplikáty archívnych dokumentov.

Inventárnou jednotkou je jedna kniha alebo jeden spis. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom, maďarskom, ruskom, cirkevno-slovanskom a slovenskom jazyku.

³⁷ ŠA PO, Registratúra, Depozitné zmluvy.

Úradné knihy

1	1887 – 1927, 1930 – 1932
Kniha príjmov a výdavkov farského úradu v Okružnej (A Körösfői gör. katolikus egyház számadasai).
Maď., pap., pap., 30 x 44 cm, nečíslovaná, zachovalá.	1
2	1887 – 1934
Kniha príjmov a výdavkov Gréckokatolíckej ľudovej školy v Okružnej (A körösfői gör. kath. népiskola számadásai).
Maď., rus., pap., pap., 30 x 44 cm, nečíslovaná, zachovalá.	

Registratúrne pomôcky

3	1786 – 1900
Výkaz dôležitých spisov na farskom úrade v Okružnej roztriedených podľa vecných skupín.
Maď., pap., pkoža, 24,5 x 39 cm, nečíslovaná, poškodená.	
4	1899 – 1912
Podací denník farského úradu v Okružnej (A Körösfői gör. kath. Plebániái hivatal ügyviteli naplója).
Maď., pap., pap., 19 x 24 cm, nečíslovaná, poškodená.	1

Spisy

5	1842 – 1851
Nariadenia – vikár Jozef Gaganec; Pius IX.; súpis veriacich gréckokatolíckej farnosti vo Fulianke v roku 1850; kongregácia v Ruských Pekľanoch (súčasť obce Ľubovec); list farárovi v Hanigovciach, list gréckokatolíckeho farského úradu v Hostoviciach (9).	2
6	1851 – 1865
Dišpenzy gréckokatolíckeho farára v Okružnej (pečať), evanjelického farára v Chmeľove (pečať); súdny spor Márie Kondášovej s Annou Visovszkou z Okružnej; výkazy gréckokatolíckych škôl vo Varhaňovciach a Hanigovciach; výťahy z matrik z Rafajoviec, Ruskej Novej Vsi; cirkevná korešpondencia medzi farnosťami v Nižnej Šebastovej, Varhaňovciach a iné; nariadenia biskupa Jozefa; informácie o kantorovi z Renčišova; listina cisára Františka Jozefa I. Viktorovi Ladoméřskemu (Ladoméřszky) z roku 1865, v ktorej ho menuje za kanonika Gréckokatolíckeho biskupstva v Prešove (podpis panovníka). (spisy sú veľmi poškodené) (49).	

- 7 1866 – 1870 2
Nariadenia biskupa Jozefa, prešovského vicearcidiakona Stanislava Rojkoviča (Rojkovicz); úvod diela Theologia pastoralis Stanislava Radlinského (Radlinszky), apoštolského protonotára; výťahy z matrik z Hanušoviec nad Topľou; výkaz gréckokatolíckej školy vo Varhaňovciach; výzva k postaveniu Ruského národného domu v Uhorsku (spisy sú veľmi poškodené) (spisy sú veľmi poškodené) (49).
- 8 1871 – 1875
Korešpondencia medzi farnosťami v Hanušovciach nad Topľou, Ruských Pekľanoch, Nižnej Šebastovej, Ďurďoši; nariadenia biskupa Jozefa, vicearcidiakona Stanislava Rojkoviča; ročné výkazy za farnosti – GERALTOV, KLENOV, MIKLUŠOVCE, HRADISKO, Ruské Pekľany, Ruská Nová Ves, Prešov; výťahy z matrik z Petrovian (spisy sú veľmi poškodené) (48).
- 9 1876 – 1884
Korešpondencia medzi farnosťami – Kostrino (Ukrajina), Ruské Pekľany, Klenov, Fulianka, Drienica, GERALTOV, Nižná Šebastová, Varhaňovce; nariadenia biskupa Mikuláša Tóta (Tóth) a Jána Váliho (Vályi); vicearcidiakona Stanislava Rojkoviča; rozpočet gréckokatolíckej školy v Okružnej; súdne rozhodnutia; výťah z matriky z Ďurďoša (spisy sú veľmi poškodené) (67).
- 10 1886 – 1890
Nariadenia biskupa Jána; korešpondencia medzi farnosťami – Kapušany, Ruská Nová Ves (pečať), Drienica, Solivar, Brusnica; výťahy z matrik z Lomného, Nižnej Šebastovej, Ruskej Novej Vsi, Hradiska; žiadosť vdovy po učiteľovi v Okružnej o vyplatenie podpory (spisy sú veľmi poškodené) (30).
- 11 1891 – 1895
Výplatné listy učiteľa a kantora gréckokatolíckej školy v Okružnej; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Hostovice, Pichné, Trnkov, GERALTOVCE, Fulianka, Prešov, Ľubotice, Nižná Šebastová; nariadenia biskupa Jána; potvrdenia; zmluvy; vyúčtovania tesárskych a stavebných prác na výstavbe gréckokatolíckej fary a školy v Pichnom, plán budovy; výťahy z matrik z Okružnej, Kapušian, Chmeľova (spisy sú veľmi poškodené) (58).
- 12 1896 – 1900 2
Súdny spor kvôli pozostalosti po Antonovi a Štefanovi Kellö; svedectvá richtára obce Pichné o chudobe; nariadenia biskupa Jána, Ministerstva pre cirkev a osvetu v Budapešti; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Ruská Nová Ves, Ľubotice, Vyšná Oľšava, Prešov, Kráľovce, Bardejov; výpisy z matrik o sobášoch, narodení – Solivar, Chmeľov, Kapušany, Pavlovce, Podhradík, Trnkov; katastrálny hárok kantora z Okružnej (spisy sú veľmi poškodené) (88).

- 13 1901 3
Korešpondencia – o výstavbe školy v Pichnom, učiteľovi v Okružnej, s duchovnými a úradmi z obcí Kráľovce, Kapušany, Prešov, Bardejov, Nemcovce; oznam o termínoch trhov a jarmokov v Prešove; súdny spor kvôli majetku v Miklušovciach; nariadenia biskupa Jána; výpisy z matrík; rozhodnutia súdu; výkaz o kantoroch učiteľoch v prešovskej diecéze; zápisnica gréckokatolíckej školy v Okružnej o predaji sadeníc z lesnej škôlky; svedectvo richtára z obce Pichne o chudobe (spisy sú veľmi poškodené) (45).
- 14 1902 – 1905
Žiadosti farára Alexandra Kellöa o pokrytie nákladov na výstavbu školy v obci Pichne, o štipendium pre synov; svedectvo richtára z obce Pichne o chudobe; nariadenia biskupa Jána; výkazy prešovskej diecézy za poistenie; korešpondencia s duchovnými a úradmi v obciach Maškovce, Hanušovce nad Topľou, Kapušany, Nižná Šebastová, Fulianka, Gíraltovce; dokumenty o škole v Okružnej; výpisy z matrík; výkazy prešovskej diecézy; súpis platcov z Okružnej a Trnkova na školu; svedectvo richtára z Okružnej o majetku farára; stavebná zmluva; plán kostolnej veže a vyúčtovanie tesára z Prešova (spisy sú veľmi poškodené) (72).
- 15 1906 – 1907
Žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Nižná Šebastová, Fulianka, Hlinné, Miklušovce, Kapušany, Prešov; výzva Uhorského kráľovského štatistického úradu v Budapešti na zakúpenie diela „Helységnevtár“ (spisy sú poškodené) (30).
- 16 1908
Výplatné listy učiteľa a kantora gréckokatolíckej školy v Okružnej; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Výrava, Miklušovce, Gíraltovce, Kapušany, Nižná Šebastová, Prešov, Pušovce, Fulianka, Cernina, Hanušovce nad Topľou, Tulčík; žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; súpis platcov na školu v Trnkove; výpisy z matrík; potvrdenia; nariadenia biskupa Jána; šarišského župana Baltazára Šemšeiho (Semsey) o učiteľoch a kantoroch; účtovné výkazy prešovskej diecézy; výkaz školy v Okružnej; obežníky (103).
- 17 1909
Žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; súpis platcov z Okružnej a Trnkova na školu; nariadenia biskupa Jána, apoštolského nuncia vo Viedni Gennara Granita Pignatelliho di Belmonte, šarišského župana; výpisy z matrík; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Chmeľov, Prešov, Gíraltovce, Nižná Šebastová, Kapušany, Fulianka, Ďurďoš, Hanušovce nad Topľou, Miklušovce, Podhradík; spisy o škole; obežníky; rozhodnutia súdu (91).
- 18 1910 – 1913
Nariadenia biskupa Jána, šarišského župana; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Prešov, Kapušany, Gíraltovce, Nižná Šebastová,

Kecеровské Pavlovce (súčasť obce Pavlovce); súpis platcov z Okružnej a Trnkova na školu; žiadosti farára Sándora Kellöa o štipendium pre synov; dlžobné úpisy; výpisy z matrík; rozhodnutia súdu; obežníky; nájomné zmluvy; spisy o škole v Okružnej; účtovné výkazy prešovskej diecézy (spisy sú poškodené) (73).

19	1914 3 Žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; súpis platcov z Trnkova na školu; kongregačný protokol šarišskej župy o menovaní nového župana Štefana Sinei Meršeho (Szinyei Merse); obežníky; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Prešov, Kapušany, Fulianka, Ďurďoš, Varhaňovce, Nižná Šebastová, Miklušovce, Chmeľov, Kendice; nariadenia ministerstva pre cirkev a osvetu v Budapešti, šarišského župana, biskupa Štefana Nováka, kňaza Petra Gojdiča, vikára Andreja Hodobayho; svedectvo richtára Okružnej o chudobe; lekárske správy; účtovné výkazy prešovskej diecézy – základina Antona Bezégiho (Bezéggy), knižnica, údržba fár, podpora starých farárov; rozhodnutia súdu; výpisy z matrík; spisy o škole v Okružnej – štatistický výkaz; vyúčtovanie výstavby sýpky v Okružnej, stavebná zmluva, zápisnica (116).
20	1915 Žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; svedectvo richtára Okružnej o chudobe; pozvánky; obežníky; nariadenia biskupa Štefana; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Kapušany, Nižná Šebastová, Solivar; šarišským podžupanom, slúžnym, Ministerstvom poľnohospodárstva v Budapešti; výpisy z matrík; spisy o škole v Okružnej a Trnkove – štatistický výkaz, rozpočet (81).
21	1916 4 Korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Prešov; podžupanom; nariadenia biskupa, vikára, Uhorského ministerstva pre cirkev a osvetu; žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre synov; pozvánky; dotazníky Uhorského kráľovského štatistického úradu v Budapešti; obežníky; smútočné oznámenie o úmrtí cisára Františka Jozefa I.; prehľad farností a duchovných v obvodoch Lipany, Kapušany, Lemešany, Drienov, Smilno a Solivar; spisy o škole v Okružnej – štatistický výkaz; zápisnica výboru Šarišskej župy; výpisy z matrík (91).
22	1917 Korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Prešov, Kapušany, Sárospatak (Maďarsko); šarišským županom Béloom Koósom, podžupanom; žiadosti farára Alexandra Kellöa o štipendium pre syna; svedectvo richtára Okružnej; nariadenia biskupa Štefana, Uhorského kráľovského štatistického úradu v Budapešti; Uhorského kráľovského ministerstva obrany, odboru Uhorského kráľovského ministerstva poľnohospodárstva, Uhorského ministerstva vnútra; pozvánky; obežníky; zápisnica výboru Šarišskej župy – súpis členov; spisy o škole v Okružnej – súpis platcov (62).

- 23 1918 4
Korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Prešov, Ďurďoš, Šarišský Štiavnik, Nižná Šebastová, Kapušany, Varhaňovce, Kokošovce, Chmeľov, Štefurov, Fulianka; so šarišským županom Bélom Koósom, podžupanom, daňovým úradom v Prešove; nariadenia biskupa Štefana, Uhorského kráľovského štatistického úradu v Budapešti; pozvánky; obežníky; poručníctvo farára Sándora Kellöa nad Máriou Hlivjakovou; otvorený list duchovenstva prešovskej diecézy; zápisnica výboru Šarišskej župy – súpis členov; výpisy z matrík a potvrdenia; spisy o škole v Okružnej – výkaz vymeškaných hodín (73).
- 24 1919
Darovacia zmluva na pozemok pre cintorín v Chmeľove; žiadosť seminaristu Emila Kellöa; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Kapušany, Prešov, Chmeľov, Hanušovce nad Topľou, Nižná Šebastová, Ľubotice, Pušovce, Solivar, Šarišský Štiavnik, Fulianka, Drienov, Gíraltovce; výpisy z matrík a potvrdenia; nariadenie župana Pavla Fábryho z 9.1.1919; obežník školdozorného úradu Šarišskej župy; odpoveď Štefana Kellöa, práporčíka v zálohe na list Československého doplnovacieho okresného veliteľstva v Prešove; výzva Inšpekcie vojnových hrobov pri Zemskom vojenskom veliteľstve v Košiciach pozostalým po vojakoch; nariadenie župana o vedení sobášnych matrík (50).
- 25 1920
Výzva Rusínskej ligy Rusínom; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Pusté Čemerné, Nižná Šebastová, Čertižné, Turany nad Ondavou, Szikszó (Maďarsko), Hertník, Gíraltov, Drienica, Kapušany, Kračúnovce; s vikárom, Zásobovacím ústavom pre Slovensko v Bratislave; pokyny k priznaniu dávok z majetku; zápisnica o úmrtí ruského väzňa, obyvateľa Vyšnej Šebastovej; výpisy z matrík, potvrdenia, povolenia na sobáš, žiadosti o vyhlásenie za mŕtveho; potvrdenie hájnika z Okružnej o škode na farárovej lúke; obežníky prešovskej eparchie; nariadenia biskupa Štefana; šarišského župana o vedení matrík; rozhodnutia súdu; výzva Finančného riaditeľstva v Prešove k súpisu majetku; účtovný výkaz školy v Okružnej (68).
- 26 1921
Výzvy Národného komitetu Rusínom, aby sa pri sčítaní ľudu hlásili k rusínskej národnosti a náboženstvu; nariadenia Ministerstva vnútra o zrušení niektorých materiálnych dávok cirkvi; školského inšpektora, biskupa, vikára; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Volovec (Ukrajina), Hanušovce nad Topľou, Kapušany, Nižná Šebastová, Ľubotice, Fulianka, Veľký Sulín, Veľký Lipník, Tulčík, Pavlovce; výpisy z matrík, povolenia na sobáš; Výzva Červeného kríža veriacim prihlásiť sa za prispievajúcich členov; spisy školy v Okružnej – plat učiteľa; obežníky s pokynmi v prípade dobytčieho moru; zmluva s bardejovským rezbárom Antonom Helferom o výzdobe kostola; súpis platcov z Okružnej a Trnkova na školu (83).

- 27 1922 4
 Žiadosť učiteľa v Okružnej o postup; obežník školského inšpektorátu v Prešove správcom ľudových škôl; výzva ruským obyvateľom, aby sa zúčastnil národného kongresu; prípis Štátnej lesnej správy v Prešove majiteľom lesov; výpisy z matrik, povolenia k sobášu; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Fulianka, Kapušany, Šarišský Štiavnik, Richvald, Ďurďoš, Levoča; nariadenia biskupa; platobný príkaz na uhradenie škody spôsobenej farárovi vyrúbaním stromov; výkazy žiakov, ktorí zameškali školu; Memorandum karpato-ruského národa vydané v Prešove 4. apríla 1922; výzva Zväzu ruských žien založiť výpomocnú pokladňu; vyčíslenie škody spôsobenej farárovi; záznam Školského inšpektorátu v Prešove z kontroly v škole v Okružnej (68).
- 28 1923
 Prípis Školského inšpektorátu v Prešove o vyučovaní náboženstva v škole Podhradíku; výpisy z matrik, potvrdenia, povolenia k sobášu; prípis Referátu Ministerstva školstva a národnej osvety o rakúsko-uhorských vojenských pôžičkách; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Nižná Šebastová, Fulianka, Sedliská, Kojšov, Ľubovec, Kapušany, Miklušovce, Chmeľov, Ďurďoš, Hanušovce nad Topľou; nariadenia biskupského úradu v Prešove; obežník notárom a duchovným správcom o sobášnych zákonoch a nariadeniach; súpis veriteľov Prešovského úverového ústavu, výrok sedrie v Prešove; trestný príkaz Okresného úradu v Prešove proti farárovi v Okružnej; zmluva s pokrývačským majstrom o pokrytie kostola; pozvánka na voľby do obecného predstaviteľstva; výzva na podporu Levoče pri obnove pamiatok zničených požiarom; obežníky; súpis platcov z Okružnej, Trnkova, Vyšnej Šebastovej na školu; oprava kostola vo Vyšnej Šebastovej; vymáhanie cirkevných daní (94)
- 29 1924
 Nariadenia – Okresného úradu v Prešove o uzatváraní manželstiev, šarišského župana o vedení sobášnych matrik; biskupského úradu v Prešove; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Kapušany, Fulianka, Lemešany, Nižná Šebastová Solivar, Remeniny, Chmeľov; výpisy z matrik; zbierka milodarov na opravu kostola v Okružnej; spisy o škole v Okružnej; kúpnopredajné zmluvy na majetky v Nižnej Oľšave; výkaz pokút Okresného úradu v Prešove; list dekana vo Vyšnom Orlíku o prenasledovaní gréckokatolíckej cirkvi; rozhodnutie poručenského úradu v Gíraltovciach o plnoletosti Márie Staškovej; svedectvo lekára o zdravotnom stave nevesty z Okružnej; obligácie; súpis platcov z Okružnej a Trnkova na školu; kontrolný list archívu – registratúrneho strediska (69).
- 30 1925 4
 Nariadenia – biskupského úradu v Prešove; výpisy z matrik, povolenia na sobáš; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Fulianka, Ľutina, Žipov, Drienica, Prešov, Ďurďoš, Nižná Šebastová, Kapušany, Chmeľov, Hanušovce nad Topľou; uznesenie Sedrie v Prešove o vyhlásení nezvestného obyvateľa Okružnej za mŕtveho; obežníky matrikárom a duchovným správcom o uzatváraní manželstiev; domovský list Štefana Kellöa; obežník Masarykovej ligy o tuberkulóze; platobný príkaz na

31 1926 5
Výpisy z matrik, potvrdenia; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Kapušany, Prešov, Hanušovce nad Topľou, Varhaňovce, Užhorod (Ukrajina), Fulianka, Laškovce, Nižná Šebastová, Lutina, Pušovce, Budapešť, Ďačov, Chmeľov; nariadenia biskupského úradu; Okresného úradu v Prešove o uzatváraní manželstiev, vedení sobášnych matrik a výpisoch z matrik; uznesenia Sedrie v Prešove o vyhlásení obyvateľov Fintíc a Okružnej za mŕtvych; pozostalosť po Štefanovi Kellö, synovi farára v Okružnej, úmrtný list; úprava platu učiteľa v Okružnej; vystúpenie obyvateľky Okružnej z gréckokatolíckej cirkvi; obežník o poplatkoch za štátnu správu lesov; stavebná zmluva a účty za práce pri oprave fary v obci; súpis platcov z Okružnej na školu; svedectvo richtára Okružnej o škodách; výkaz o škole v Okružnej (91).

32 1927
Rozhodnutia Sedrie v Prešove o vyhlásení nezvestných z Chmeľovca, Okružnej od vojny za mŕtvych; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce, Prešov, Ruská Nová Ves, Gíraltovce, Výrava, Kapušany, Pušovce, Miňovce, Lutina, Fulianka; nariadenia biskupa Pavla Gojdiča, Ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave, Župného úradu v Košiciach o svedectvách totožnosti; obežníky školského inšpektorátu; pozvánky; žiadosť obce Trnkov o povolenie zbierky milodarov na opravu kostola; spisy školy v Okružnej, platby poistného, výkaz (59).

33 1928
Korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Gíraltovce, Chmeľov, Ruská Nová Ves, Varhaňovce, Prešov, Fulianka, Lutina; ustanovenie farára Alexandra Kellöa za vicerektora kňazského seminára v Prešove; uznesenie Sedrie v Prešove o zlodejovi z Vyšnej Šebastovej; obežník župného úradu v Košiciach o prevedení článkov Trianonskej mierovej zmluvy o nadáciách a rozdelení majetku; objednávka bronzového zvona pre gréckokatolícky kostol v Trnkove; spisy školy v Okružnej – platby poisteného, napomenutie Ministerstva školstva a národnej osvety v Bratislave, rozpočet za murárske práce, plán školy (23).

34 1929
Zistenie nedostatkov Školského inšpektorátu v Prešove v škole v Okružnej; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Fulianka, Ruská Nová Ves, Vyšný Svidník, Prešov o uzatváraní cirkevných sobášov; súpis platcov z Okružnej na školu (9).

35 1930 – 1933
Osvedčenie Okresného úradu v Prešove o neschopnosti obyvateľa Podhradíka vykonávať vojenskú službu; spisy školy v Okružnej – zápisnica, vyúčtovanie; úprava hraníc školských inšpektorátov; nariadenia biskupa

Pavla Gojdiča; obežníky; potvrdenia; spisy Emila Kellyho, farára v Okružnej (18).

- 36 1934 5
Spisy gréckokatolíckej školy v Okružnej – výkaz a súpis žiakov, správy a obežníky Školského inšpektorátu v Prešove, zápisnica; spisy farára Emila Kellyho – platenie pohľadávok bernému úradu, nárok na zvýšenie kongruy, obštávka platu; potvrdenia matričných úradov – Kapušany; korešpondencia s duchovnými a úradmi z obcí – Varhaňovce; nariadenia biskupského úradu v Prešove (39).
- 37 1935
Spisy o gréckokatolíckej škole v Okružnej a Trnkove – rozpočet, nariadenie Školského inšpektorátu v Prešove o odstránení nedostatkov, osobný výkaz učiteľky; korešpondencia – biskupský úrad v Prešove, fary vo Varhaňovciach, Kobylniciach, Fulianke, Spolok katechetov ľudových a meštianskych škôl na Slovensku, Obvodný notársky úrad v Chmeľove, Štátna matrika v Kapušanoch; obežník Krajinského úradu v Bratislave o Manželskoprávnej príručke; svedectvo Okresného úradu v Prešove, lesné oddelenie o kongruie (45).
- 38 1936 5
Spisy školy v Okružnej – rozpočty, učitelia, osvedčenie o štátnom občianstve učiteľa z Nižnej Písanej, nariadenie Školského inšpektorátu v Prešove o odstránení nedostatkov, nedoplatky cirkevnej dane, Výrok Okresného súdu v Prešove vo veci urážky na cti, exekúcia, zoznam žiakov, svedectvo Obecného úradu v Okružnej; korešpondencia – farský úrad v Nižnej Šebastovej, Mikuloviciach u Znojma (Česko), Varhaňovciach, Pušovciach, Správy štátnej ľudovej školy v Pavlovciach a Podhradíku, Okresný úrad v Prešove, Biskupský úrad v Prešove; matričné výpisy – Hrabovčák; svedectvo Obecného úradu v Kapušanoch o kongruie; spisy farára Emila Kellöa – platenie pohľadávok bernému úradu; rozpočet rezbára z Bardejova na nový oltár kostola v Chmeľove a maliara z Prešova na vymaľovanie; pozdrav veriacim od biskupov a arcibiskupov v Československej republike (63).
- 39 1937
Spisy školy v Okružnej – uchádzači o miesto učiteľa, menovacie dekréty, rozpočty, zoznamy žiakov, koblina a rokovina; korešpondencia s Biskupským úradom v Prešove, farským úradom vo Varhaňovciach (50).
- 40 1938
Spisy školy v Okružnej – obsadenie učiteľského miesta, výstavba novej školy, nariadenia Školského inšpektorátu v Prešove; daňové záležitosti; svedectvo farského úradu v Kapušanoch; zmluva na árendu farských pozemkov; list Správy obecnej ľudovej školy v Lade o vyučovaní náboženstva (38).

- 41 1939 5
Korešpondencia – s farskými úradmi v Ľutine, Varhaňovciach; výzvy Okresného finančného riaditeľstva o podanie majetkového priznania; súpis dlžníkov z Trnkova; vymáhanie dlžoby na poistnom; požehnanie biskupov novému Slovenskému štátu (20).
- 42 1940 – 1943
Korešpondencia s Biskupským úradom v Prešove, farským úradom v Mikulášovej; spisy škôl v Okružnej, Pavlovciach, Vyšnej Šebastovej, Podhradíku a Chmeľove – nariadenia Školského inšpektorátu v Prešove, životopisy učiteľov, žiadosti o prijatie do zamestnania, služobné výkazy, svedectvo o štátnom občianstve, vysvedčenia; správa z biskupských porád v Žiline v roku 1942; osvedčenie farského úradu v Okružnej o nežidovskom pôvode obyvateľa Podhradíka (46).
- 43 1945 – 1950
Výmer Okresného národného výboru v Prešove o lesospravovacích príspevkoch; spisy škôl v Okružnej, Pavlovciach a Chmeľove – nariadenia Školského inšpektorátu v Prešove; výmer Okresného národného výboru v Giraltovciach o vystúpení obyvateľa Pavloviec z evanjelickej cirkvi; svedectvo Okresného národného výboru v Prešove o vlastníctve lesa farského úradu v Okružnej; korešpondencia s Biskupským úradom v Prešove; obežníky; pastiersky list biskupov o školskej otázke z roku 1948; výmer pre farára v Okružnej na dodávkový kontingent hovädzieho dobytku a ošípaných; rozpočet na maliarske a natieračské práce pre gréckokatolícky kostol v Okružnej z roku 1949; rozpočtový preddavok Eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi v Prešove na rok 1950; žiadosť Jednotného národného výboru v Prešove o zaslanie zoznamu kostolov a kaplniek; výmer o dodávke dreva; obežník Slovenského úradu pre veci cirkevné v Bratislave o cirkevných zákonoch a matrikách; obežník o národnom poistení; nábory pracovných síl do baní (70).
- 44 1951 – 1952
Žiadosť cirkevného oddelenia Jednotného národného výboru v Prešove podať hlásenie o obsadení a uvoľnení cirkevných budov; smernice Krajského národného výboru, oddelenia pre veci cirkevné o uzavieraní manželstiev; smernice o zákone o rodinnom práve; o odhlasovaní zamestnancov z poistenia; o rozpočtoch farností; vyučovaní náboženstva; poistení cirkevného majetku; zápisnica z roku 1952 z príležitosti preberania cirkevných matrik na pravoslávnom farskom úrade v Okružnej (23).
- 45 1878 – 1914 5
Osobné spisy farára v Okružnej Alexandra Kellöa – školské vysvedčenia, úradné svedectvá, žiadosti o štipendium pre synov Eleka, Alexandra, Štefana, Emila a Mikuláša (29).
- 46 1902 – 1949 6-8
Povolenia k sobášom, ohlášky, rodné listy, výpisy z matrik, domovské listy snúbencov, potvrdenia o štátnom občianstve, doklady potrebné k uzavretiu sobáša (2084)

47	1897 – 1908 Testamenty (22)	9
48	1861 – 1928 Fundácie (200)	
49	1901 – 1907 Gréckokatolícka škola v Okružnej – rozpočty; projektová dokumentácia, stavebné práce (50).	
50	1903 – 1914 Fara a kostol v Okružnej – projektová dokumentácia, rozpočty, účty za vykonané stavebné práce.	
51	1897 – 1924 Ponuky firiem na stavebné a iné práce, účty za vykonané práce, cenníky – obrázky na firemných listoch, vyobrazené vzory dláždic (53).	
52	1914 – 1947 Pastierske listy, výzvy k veriacim (53).	

Periodiká, knihy

53	1919 – 1924 Cirkov a škola (Cerkov i škola) Rus., cirkevnoslovanský, nezaviazané, 15 x 23 cm, 144 listov, neúplné.	
54	1918 – 1919 Cirkov a škola (Egyház és iskola) Maď., nezaviazané, 15,5 x 23 cm, 258 listov, neúplné.	9
55	1941 – 1949 Úradné zvesti (Uriadny visti) Rus., cirkevnoslovanský, slov., nezaviazané, 15,5 x 23,5 cm, 200 listov, neúplné.	10
56	1907 – 1909 Zbierka nariadení (Rendeleteinek tára). Maď., pap., pap., 17 x 25 cm, nečíslovaná.	
	1910 – 1912 Zbierka nariadení (Rendeleteinek tára). Maď., pap., pap., 17,5 x 23,5 cm, nečíslovaná.	
	1913 – 1917 Zbierka nariadení (Rendeleteinek tára). Maď., nezaviazané, 17,5 x 25 cm, 170 listov, neúplné.	

57	1934 – 1945 Nariadenia biskupského úradu v Prešove (Rasporiaženia) Rus., nezaviazané, 16 x 24 cm, 169 listov, neúplné.	10
58	1910 – 1913 Nauka – duchovné a náučné noviny pre uhro-ruský národ Rus., nezaviazané, 19 x 27 cm, 15 kusov, neúplné.	11
59	1949 – 1950 Vestník katolíckeho duchovenstva Slov., nezaviazané, 21 x 29,5 cm, 16 kusov, neúplné.	
60	1922 – 1923 Biskupské obežníky farárom Rus., nezaviazané, 14,5 x 21 cm, 86 listov, neúplné.	
61	1951 Věstník pravoslavného exarchátu Moskevské patriarchie v Československu (4).	
62	1929 Nová kvetinová záhrada Panny Márie (Szűz Mária : Új virágos kertje). 1929, roč. 8, č. 4., s. 117 – 152. Maď., pap., pap., 15,5 x 23,5cm, 20 listov.	
63	1899 Szolgálati és fegyelmi szalályok. Budapest' 1899. Maď., pap., bez väzby, 15,5 x 22,5 cm, 81 strán.	
64	1950 – 1951 Biskup Alexej. I mir, i bezmiatežie daruja.... Prešov 1950 – 1951. Rus., pap., pap., 15 x 20,5 cm, 152 strán.	
65	1909 Beszkid, Miklós. Kovács János (1764 – 1834). Budapest' 1909. Maď., pap., bez väzby, 17 x 25 cm, 271 strán.	
66	1950 V. I. Lenin. Prešov 1950. Rus., pap., pap., 20,5 x 29 cm, 79 strán.	
67	1898 II. článok zákona z roku 1898 o právnych vzťahoch medzi zamestnávateľmi a pracovníkmi v poľnohospodárstve (1898. évi II. Törvényczikk ...) (4).	11

**GRÉCKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V RUSKEJ NOVEJ VSI
1849 – 1886**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Obec Ruská Nová Ves leží v severovýchodnej časti Košickej kotliny. Vznikla na prelome 14. a 15. storočia. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1419. V 15. – 16. storočí patrila šľachticom Šóšovcom (Soos).³⁸ V 19. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Sós-Újfalu, Ruská Nowá Wes (1808), Sósújfalu (1863 – 1913), od roku 1920 ako Ruská Nová Ves.³⁹

Gréckokatolícky murovaný kostol tu postavili v roku 1790. Zasvätený bol Ochrane Presvätej Bohorodičky.⁴⁰ Ruská Nová Ves sa stala sídlom farnosti. Jej fíliami boli – Abranovce, Lesíček, Dúbrava, Solivar, Solná Baňa, Šalgovík (dnes súčasť Prešova), Dulová Ves, Kokošovce, Petrovany, Močarmany (dnes súčasť Petrovian), Sigord, Teriakovce, Záborské, Zlatá Baňa a Žehňa.⁴¹ Farári tu viedli aj cirkevné matriky. Zachovali sa z rokov 1762 – 1895. Uložené sú v Štátnom archíve v Prešove, v Zbierke cirkevných matrik.⁴²

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania u pôvodcu, ani mená archivárov nepoznáme. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary.

Pri reinventarizácii cirkevných archívnych fondov v roku 2024 bola z Dodatkov vyčlenená Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Ruskej Novej Vsi a filie v Abranovciach z rokov 1849 – 1874 a bola začlenená do novovzniknutého archívneho fondu Gréckokatolícky farský úrad v Ruskej Novej Vsi. Zároveň bol z fondu Šarišská župa, Dodatky vyčlenený spis týkajúci sa opravy kostola v Ruskej Novej Vsi z rokov 1881 – 1886. Archívny fond má číslo 41270.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1849 – 1886. Fyzický stav archívnych dokumentov nie je dobrý, sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvorí fond úradná kniha a spis. Uložené sú v jednej archívnej škatuli. Kniha obsahuje účtovné údaje, spis sa týka opravy kostola v Ruskej Novej Vsi po požiari.

³⁸ ULÍČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 273-274.

³⁹ MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 255.

⁴⁰ *Schematismus Gréckokatolíckeho prešovského biskupstva*. Prešov : 1994, s. 70.

⁴¹ SÁRMÁNYOVÁ, Jana. *Cirkevné matriky na Slovensku zo 16. 19. storočia*. Bratislava : 1991, s. 298.

⁴² Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky gréckokatolíckeho farského úradu v Ruskej Novej Vsi, Katalogizačné čísla: 1010 – 1013.

Inventárnou jednotkou je jedna úradná kniha a jeden spis. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom a maďarskom jazyku.

Úradné knihy

1	1849 – 1874
Účtovná kniha Gréckokatolíckej farnosti v Ruskej Novej Vsi a filie Abranovce.
Lat., pkoža, 19,5 x 25 cm, nečíslovaná, poškodená. | 1 |
|---|--|----------|

Spisy

2	1881 – 1886
Oprava kostola v Ruskej Novej Vsi poškodeného pri požiarí v roku 1880 – žiadosti farára Michala Lipčaiho (Lipsay); súpis zariadenia; vyúčtovania remeselníkov; ponuky obchodníkov; nákresy zariadenia chrámu (53). | |
|---|---|--|

**RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V KRIVANOCH
1813 – 1888**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Krivany ležia v severnej časti hornej Torysy, v okrese Sabinov. Patria k starobylým dedinám, ktoré vznikli pred 11. storočím. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1301. V 13. storočí patrila k panstvu Torysa, neskôr k panstvu Kamenica. V druhej polovici 16. storočia boli jej vlastními Dežöfiovci.⁴³ V 19. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Krivány, Krywjany (1808), Kriviany (1927 – 1948), od roku 1948 ako Krivany.⁴⁴

V dokumente z roku 1301 sa prvýkrát spomína aj farár v Krivanoch. Kostol v Krivanoch stál nepochybne už v 13. storočí. Doterajší, pôvodne ranogotický kostol sv. Štefana, vybudovali okolo roku 1300. Nebol to prvý kostol, ale nasledovný. Krivany boli sídlom farnosti aj v nasledujúcom období.⁴⁵ Matriky tu boli vedené od roku 1746. Uložené sú v Zbierke cirkevných matrik.⁴⁶

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Spôsob usporiadania písomností u pôvodcu, ani mená archivárov nepoznáme. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary v Krivanoch.

Z činnosti Rímskokatolíckeho farského úradu v Krivanoch sa zachovali tri úradné knihy

Tieto archívne dokumenty boli v máji 2023 vyčlenené z fondu Šarišská župa. V prírastkovej knihe archívu sú zaevidované pod prírastkovým číslom 1837. Archívny fond má číslo 40846.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1813 – 1888. Fyzický stav archívnych dokumentov je dobrý, nie sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond úradné knihy. Uložené sú v jednej archívnej škatuli. Knihy obsahujú údaje o vizitácii, kráľovské a biskupské nariadenia, zoznam konfirmovaných, korešpondencia a rôzne potvrdenia. Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo. Inventárnou jednotkou je jedna úradná kniha. Inventárny záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu.

Rozbor obsahu fondu

⁴³ ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 148.

⁴⁴ MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 149.

⁴⁵ ULIČNÝ, s. 148.

⁴⁶ Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky rímskokatolíckeho farského úradu v Krivanoch, Katalogizačné čísla: 485 - 489.

Archívny fond je usporiadaný chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom jazyku.

Úradné knihy

1	1813	1
	Kanonická vizitácia rímskokatolíckej farnosti v Krivanoch (Decretum Visitationis Canonicae Parochiae Krivanyiensis de Anno 1813)	
	Lat., pap., pap., 35,5 x 23,5 cm, 10 listov	
2	1823 – 1852	
	Kráľovské a biskupské nariadenia (Protocollum complectens Intimata Regia et Ordinationes Episcoporum ...)	
	Lat., pap., pkož., 41,5 x 25 cm, 105 listov	
3	1851 – 1888	
	Kráľovské a biskupské nariadenia, zoznam konfirmovaných (Protocollum complectens Intimata Regia et Ordinationes Episcoporum ... elenchum Confirmatorum)	
	Lat., pap., pplát., 38 x 24,5 cm, 98 listov	

**RÍMSKOKATOLÍCKY FARSKÝ
ÚRAD V LIPOVCIACH
1829 – 1887**

Úvod

Prehľad vývoja pôvodcu fondu

Obec Lipovce leží na styku Šarišskej vrchoviny a Braniska. Vnikla pravdepodobne pred 13. storočím. Prvá písomná zmienka o nej je z roku 1320. V 13. – 16. storočí bola majetkovou súčasťou panstva Svinia.⁴⁷

V 18. – 20. storočí bola obec v dokumentoch uvádzaná ako Lipocz, Lipowecz (1773), Lipowce (1786), Szinye Lipócz (1808, 1913). Od roku 1927 má názov Lipovce.⁴⁸

Farnosť v Lipovciach je starobylá. Rímskokatolícky gotický kostol tu postavili pravdepodobne v 14., prípadne v 15. storočí, ktorý po prestavbách stojí dodnes.⁴⁹ Je zasvätený sv. Jurajovi. Svetskými patrónmi boli členovia rodiny Merše de Sine (Merse de Szinye).⁵⁰ Fíliami farnosti boli – Lačnov, Renčišov, Šindliar a Štefanovce.⁵¹ Farári tu od roku 1749 viedli aj cirkevné matriky. Zachovali sa z rokov 1750 – 1895. Uložené sú v Štátnom archíve v Prešove, v Zbierke cirkevných matrik.⁵²

Vývoj a dejiny archívneho fondu

Z činnosti Rímskokatolíckeho farského úradu v Lipovciach sa zachovalo len malé množstvo písomností, preto nie je možné zistiť spôsob ich usporiadania u pôvodcu, ani mená archivárov. Predpokladáme, že písomnosti boli uložené v budove fary.

Štátny archív v Prešove prevzal písomnosti Rímskokatolíckeho farského úradu v Lipovciach 6. marca 1956 pod prírastkovým číslom 3 od Mestského archívu v Prešove. Archívny fond má číslo 22673.

Archívna charakteristika fondu

Časové rozpätie fondu je vymedzené rokmi 1829 – 1887. Fyzický stav archívnych dokumentov je dobrý, nie sú poškodené. Z diplomatického hľadiska tvoria fond spisy. Uložené sú v jednej archívnej škatuli. Spisy obsahujú predovšetkým nariadenia biskupov, kapitulárneho vikára, dišpenzy a štatistiky. Pri spracúvaní sa vnútorné vyradovanie nevykonalo, lebo ide o zlomok písomností. Inventárnou jednotkou je jeden spis. Inventárny

⁴⁷ ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 173.

⁴⁸ MAJTÁN, Milan. *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava : 1998, s. 164.

⁴⁹ ULIČNÝ, Ferdinand. *Dejiny osídlenia Šariša*. Košice : 1990, s. 173.

⁵⁰ *Schematismus venerabilis cleri Dioecesis Cassoviensis*. Košice : 1859, s. 44.

⁵¹ SÁRMÁNYOVÁ, Jana. *Cirkevné matriky na Slovensku zo 16. 19. storočia*. Bratislava : 1991, s. 191.

⁵² Štátny archív v Prešove, Zbierka cirkevných matrik, Matriky gréckokatolíckeho farského úradu v Lipovciach, Katalogizačné čísla: 567-573, roky 1750 – 1895.

záznam sa skladá z čísla inventárnej jednotky, čísla ukladacej jednotky a z obsahu. Číslo v zátvorke pri spisoch znamená počet listov.

Rozbor obsahu fondu

Archívny fond je usporiadaný vecne a chronologicky. Archívne dokumenty je možné využiť pri štúdiu cirkevných dejín na východnom Slovensku v novoveku. Písané sú v latinskom, maďarskom a slovenskom jazyku.

Spisy

1	1829 – 1874
Nariadenia, prehlásenia k duchovenstvu a veriacim – košického biskupa Štefana Čecha (Csech), rok 1829; biskupa Antona Očkaiho (Ocskay), roky 1840 – 1847; biskupa Jozefa Kunsta (Kunszt), rok 1850; biskupa Ignáca Fábryho – Spolok sv. Alžbety v Košiciach, roky 1857 – 1865; biskupa Jána Pergera, roky 1869 – 1874; ostrihomského arcibiskupa Jána Simora, roky 1850 – 1869; kapitulárneho vikára Jána Königa, rok 1850; cisára Františka Jozefa I., rok 1855; inštrukcie pre cirkevné súdnictvo v Rakúsku o manželských sporoch, rok 1856; cirkevné ustanovenia a nariadenia Vatikánskeho koncilu z 8. decembra 1869, rok 1871; nariadenia pápeža Pia IX, roky 1854 – 1868; nariadenia týkajúce sa škôl, roky 1856 – 1869 (167).	1
2	1838 – 1887
Dišpenzy, výťahy z matrik, sobášne spisy (114).	
3	1843 – 1879
Zákonné články o náboženstve, roky 1843 – 1844; oznamy ministerstva pre náboženstvo a osvetu, košického biskupa Antona Očkaiho o cirkevných školách a ministra vnútra o vojenských záležitostiach, rok 1848; pozvánka predstaveného zemplínskej župy pre roľníkov, rok 1851; cirkevné záležitosti obcí Lipovce, Šindliar, Lačnov, Hermanovce, Močidl'any (súčasť Jarovnic), roky 1852 – 1853; základina Štefana Kecera (Keczer), rok 1855; nariadenie o sviatkoch v Uhorsku, rok 1855; opis farnosti v Lipovciach a filiách, roky 1854 a 1858; korešpondencia, roky 1857 – 1863; list jágerského arcibiskupa Bélu Bartakoviča (Bartakovics) o knihe francúzskeho spisovateľa Ernesta Renana Život Ježiša, rok 1863; správa o činnosti spoločnosti založenej v Budapešti na podporu chudobných cirkví, účty, prehľad príjmov (milodarov) jednotlivých farností podľa žúp, rok 1868; protokol z volieb svetského delegáta na cirkevné zhromaždenie v Lipovciach, rok 1870; výkazy o záhradných škôlkach, včelách a ovocných stromoch v Lipovciach, Šindliari a Štefanovciach, roky 1863 – 1871; opis farnosti v Lipovciach a filiách, roky 1864 – 1874; korešpondencia, roky 1866 – 1879 (51)	

Obsah

Úvod	2
Zoznam použitých skratiek.....	4
Inventár.....	5
Františkáni v Prešove	6
Františkáni v Nižnej Šebastovej	11
Františkáni v Košiciach	22
Redemptoristi v Michalovciach	27
Gréckokatolícky farský úrad v Geraltove	32
Gréckokatolícky farský úrad v Hradisku	36
Gréckokatolícky farský úrad v Okružnej	40
Gréckokatolícky farský úrad v Ruskej Novej Vsi	54
Rímskokatolícky farský úrad v Krivanoch	58
Rímskokatolícky farský úrad v Lipovciach	62

Názov archívu	: MV SR, Štátny archív v Prešove, Slanská 31, 080 06 Prešov – Nižná Šebastová
Názov inventára	: Cirkevné fondy, združený inventár, 16. storočie – 1952
Inventár zostavila	: Mgr. Alena Mišíková, PhD.
Počet strán	: 67
Počet exemplárov	: 3
Schválili	: Mgr. Ľubica Kováčová, riaditeľka Mgr. Anton Dopirák, vedúci oddelenia